

**RUDYARD
KIPLING**

MEREN
URHOJA

Редъярд Киплинг

Meren urhoja

«Public Domain»

Киплинг Р. Д.

Мерен urhoja / Р. Д. Киплинг — «Public Domain»,

© Киплинг Р. Д.

© Public Domain

Содержание

I	5
II	12
III	22
Конец ознакомительного фрагмента.	28

Rudyard Kipling

Meren urhoja / Kertomus suurilta matalikoilta

I

Tupakkasalongin tuulenpuoleinen ovi oli jätetty auki Pohjois-Atlantin sumun virrata sisälle, suuren vuorolaivan keiuessa ja kohoillessa ja päästäessä tuon tuostakin varotusvihellyksiä kalastajaluksille.

"Tuo Cheyne-nulikka on pahin kiusankappale koko laivalla", lausui muuan pörhökankaiseen päällystakkiin puettu mies lyöä läimäyttäen oven kiinni. "Hän on täällä aivan liikaa. Hän on vielä liian keltanokkainen."

Valkotukkainen saksalainen kurotti itselleen sandwichin ja munkatti pureksiessaan: "Kyllä tunnen tuon lajin. Amerikka on täynnä sellaisia. Ei olisi haitaksi, jos antaisitte tuoda köydenpätkiä maahanne tullitta."

"Pah! Ei hänessä mitään erikoista vikaa ole. Häntä tulee pikemmin sääliä kuin moittia", venytti muuan newyorkilainen, maatessaan pitkin pituuttaan patjoilla märän kattoikkunan alla. "Häntä on laahattu ympäriinsä hotellista hotelliin pienestä tenavasta saakka. Puhuin aamulla hänen äitinsä kanssa. Hän on sangen miellyttävä nainen, mutta hän ei yritäkään pitää poikaa aisoissa. Poika on nyt menossa Eurooppaan täydentämään kasvatustaan."

"Hänen kasvatustaan ei ole vielä alotettukaan." Tämän lausui muuan nurkassa kyyröttävä filadelfialainen. "Hän saa kaksisataa dollaria kuukaudessa taskurahoja, niin kertoi hän minulle itse. Eikä hän ole vielä kuudentoista."

"Hänen isälläänhän on rautateitä, eikö niin?" sanoi saksalainen.

"Niin. Ja kaivoksia ja metsiä ja laivoja. Rakennuttanut itselleen palatsimaisen asunnon San Diegoon ja toisen Los Angelesiin. Omistaa puolikymmentä rautatielinjaa, puolet Tyynenmeren rannikon metsistä ja antaa vaimonsa kuluttaa rahat", jatkoi filadelfialainen verkalleen. "Vaimo sanoo, että Länsi ei sovi hänelle. Ja niin hän raahustaa ympäriinsä poikineen ja hermoineen, koettaen arvatenkin löytää sellaista mikä häntä huvittaisi. Floridaan, Adirondacksiin, Lakewoodiin, Hot Springsiin, Newyorkiin, ja taas alusta vuoronperään. Poika ei nykyään ole paljon muuta kuin jonkinlainen kyypparin jäljennös. Kun hän on saanut loppukiillotuksen Euroopassa, tulee hänestä suorastaan kamala."

"Minkätähden ei isäukko itse voi pitää huolta hänestä?" kysyi ääni pörhökankaisesta päällystakista.

"Isäukko käärii rahaa kokoon. Ei varmaankaan halua häiriintyä. Hän tulee kyllä huomaamaan erehdyksenpä muutaman vuoden perästä. Vahinko, sillä pojassa on koko joukko hyvää ainesta, kun vain pääsisi siihen käsiksi."

"Köydenpätkällä, köydenpätkällä!" murisi saksalainen.

Jälleen paukautettiin ovi auki, ja hoikka, hintelärakenteinen, arviolta viisitoistavuotias poika nojautui sisään korkeitten porrasten yläpäässä, puoleksi poltettu savuke toisessa suupielessä riippuen. Hänen kasvojensa kellertävä kalpeus sopi huonosti yhteen hänen ikävuosiensa kanssa, ja hänen olennossaan oli sekotus päättämättömyyttä, kerskurimaisuutta ja sangen helppohintaista hienoutta. Hänellä oli kirsikanvärinen nuttu, polvihousut, punaiset sukat ja pyöräilykengät, ja päässä takaraivolle työnnetty punainen flanellilakki. Hän vihelteli hampaittensa välitse silmäillessään seuruetta ja virkkoi sitten kovalla, kimeällä äänellä: "Totta vie, siellä on sakea ilma. Joka puolelta kuuluu kalastajaveneitten kirkunaa. Totta vie, eikö olisi suurenmoista, jos ajaisimme jonkun yli?"

"Sulje ovi, Harvey", sanoi newyorkilainen. "Sulje ovi ja pysy ulkopuolella. Sinua ei tarvita täällä."

"Kuka estää minua olemasta täällä?" vastasi poika levollisesti. "Oletteko *te* maksanut minun piilettini, herra Martin? Eiköhän minulla ole yhtä hyvä oikeus olla täällä kuin muillakin."

Hän otti joitakin pelikuutioita pelilaudalta ja alkoi heitellä niitä käsissään.

"Kuulkaas, hyvät herrat, täällä on kuolettavan yksitoikkoista.

Eiköhän pistettäisi vähän pokeriksi?"

Ei kukaan vastannut, ja hän veti joitakin savuja savukkeestaan, heilutti sääriään ja rummutti pöytää jokseenkin likaisilla sormillaan. Sitten hän otti taskustaan setelitukun alkaen laskea sitä.

"Kuinka äitinne voi tänään?" kysyi muuan miehistä. "En nähnyt häntä aamiaisella."

"Hän on kai loistohuoneessaan. Hän on melkein kipeänä merellä ollessaan. Aion antaa siivoojattarelle viisitoista dollaria, jotta hän pitäisi hänestä huolta. Minä en mene alas useammin kuin on ihan välttämätöntä. Minulle tulee niin omituinen tunne ruokasäiliön ohi mennessäni. Olen, nähkääs, vasta ensi kertaa valtamerellä."

"Oh, ei tarvitse pyydellä anteeksi, Harvey."

"Kuka tässä sitten pyytelee anteeksi? Olen ensi kertaa matkalla valtameren poikki, hyvät herrat, ja, lukuunottamatta ensi päivää, en ole ollut kipeänä rahtuakaan. Se on tosi kuin vesi!" Ja hän pudotti nyrkkinsä pöytään voitonriemuisena, kostutti sormiaan ja jatkoi seteliensä laskemista.

"Hohoi, te olette ensiluokkainen kone täysin näkyvällä kirjoituksella", haukotteli filadelfialainen. "Teistä puhkeaa vielä kerran synnyinmaanne kaunistus, jollette pidä varaanne."

"Se on tietty. Olen amerikkalainen ensiksi ja viimeksi ja kaiken aikaa. Sen tulen kyllä näyttämään ihmisille, kunhan tulen Eurooppaan. Ph! Savukkeeni loppui. En voi polttaa sitä moskaa, jota taloudenhoitaja myö. Sattuuko jollakin herroista olemaan oikeata turkkilaista savuketta mukanaan?"

Ylikoneenkäyttäjä astui samassa sisään punakkana, hymyilevänä ja märkänä. "No, Mac", huudahti Harvey iloisesti, "mitäs kuuluu?"

"Jokseenkin samaa kuin tavallisesti", kuului vakava vastaus. "Nuoret ovat yhtä kohteliaita vanhemmilleen kuin aina, ja vanhemmat koettavat antaa arvoa heidän pyrkimyksilleen."

Hiljaista naurunhihitystä kuului eräästä nurkasta. Saksalainen aukaisi sikaarikotelonsa ja ojensi Harveyille kurttuisen, mustan sikaarin.

"Tässä on jotain, jota viitsii polttaa, nuori ystäväni", sanoi hän. "Ehkä haluatte koettaa? Niinkö? Saatte nähdä, että se maistuu mainiolta."

Harvey syytti epämiellyttävän näköisen kapineen hyvin mahtavana: hän tunsu esittävänsä kunnialla osansa aikuisten seurassa.

"Tämän vertainen ei minua vielä nujerra", sanoi hän, tietämättä sytyttävänsä wheelingiläistä "stogie" – sikaaria, joka on pelottava kapine.

"Sen saamme pian nähdä", sanoi saksalainen. "Missä olemme nyt, mister Macdonald?"

"Täällä sitä ollaan jossakin paikoin, mister Schäfer", vastasi koneenkäyttäjä. "Saavumme illalla Suurelle matalikolle; mutta ylimalkaan puhuen olemme nyt keskellä kalastajalaivastoa. Olemme kahnaisseet kolmea venettä ja miltei katkaisseet erään ranskalaisen kuunarin puomin nyt puolenpäivän jälkeen. Voitte uskoa, että se on tarkkaa kulkua."

"Kai pidätte sikaaristani, vai kuinka?" kysyi saksalainen, sillä Harveyn silmät olivat kyynelissä.

"Hieno, voimakas maku", vastasi tämä hampaat yhteen puserrettuina. "Olemme tainneet hieman vähentää vauhtia, vai mitä? Minäpä pistäydyn ulos katsomaan mitä lokinuora sanoo."

"Niin minäkin tekisin teidän sijassanne", sanoi saksalainen.

Harvey hoippui märän kannen poikki lähimmälle reilingille. Hän tunsu olonsa hyvin kurjaksi; mutta hän näki kansipalvelijan sitomassa tuoleja yhteen, ja kun hän oli kehunut tälle ettei hän koskaan ollut merikipeä, pakotti ylpeys hänet menemään laivan perässä olevalle toisen luokan kannelle, joka päättyi kuperaan päätesiltamaan. Kansi oli autio, ja hän hinautui sen kauimpaaseen päähän lähelle lipputankoa. Siihen hän kyyristyi hervottomassa tuskassa, sillä väkevä Wheelingin "stogie" oli yhdessä laivan keinunnan ja potkurin jyskytyksen kanssa tehnyt hänet niin kipeäksi, että hänen

sisälmyksensä tuntuivat vääntyvän ulos. Hänen päätään pakotti; hänen silmissään säkenöi; hänen ruumiinsa tuntui kadottavan painonsa ja hänen jalkansa horjuivat tulessa. Hän oli pyörtymäisillään meritautiin, ja laivan keinahdus tyrkkäsi hänet reilingin yli kuperan päätesiltaman sileälle reunalle. Sitten kohosi sumusta esiin matala, harmaa ukkoaalto, tarttui Harveyta käsipuolesta, jos niin voi sanoa, ja vetäisi hänet mukanaan pois suojanpuolelle; vihreä vaippa kääriytyi hänen ympärilleen ja hän vaipui hiljaa uneen.

Hänet herätti siitä päivällistorven ääni, samanlainen, kuin hän oli kuullut eräässä Adirondacksin kesäkoulussa, jossa hän kerran oli käynyt. Hitaasti hän muisti olevansa Harvey Cheyne, hukkuneena ja kuolleena keskellä valtamerä, mutta hän oli liian heikko ajatellakseen sen pitemmälle. Outo haju täytti hänen sieraimensa; hän tunsi kosteaa ja niljakasta kylmyyttä pitkin selkäpiitönsä ja hänen suunsa oli täynnä suolaista vettä. Silmänsä avattuun hän huomasi yhä olevansa meren pinnalla, sillä se kohoili hänen ympärillään hopeanhoitoisina kumpuina, ja hän makasi tuoreella kalakasalla, suoraan edessään siniseen villapaitaan puettu leveä miehen selkä.

"Ei se hyödytä", ajatteli poika. "Minä olen kuollut, se on varma, ja tuo on vain viemässä minua pois."

Hän oihkaisi, ja olento käänsi päätään, niin että Harvey saattoi nähdä kaksi pientä kultarengasta kiharan, mustan tukan puoleksi peittäminä.

"Ahaa! Sinä voida aika hyvin nyt?" virkkoi olento. "Makaa hiljaa niin; vene paremmin kohdallaan."

Äkillisellä aironvedolla hän kiskaisi liipottelevan veneen keulan vaahdottoman laineen laelle, joka kohotti sen kahdenkymmenen jalan korkeuteen, solauttaakseen sen heti taas lasimaiseen kuoppaan toiselle puolelle. Mutta tämä kukkuloilla kiipeileminen ei keskeyttänyt sinijakun juttelua. "Mainio hyvä asia, että minä otta sinut kiinni. Aa, mitä? Parempi hyvä asia, että sinun laiva ei otta minu. Kuinka sinä tulla putosi ulos?"

"Minä olin sairas", sanoi Harvey, "enkä voinut sille mitään."

"Juuri parahiksi minä puhallan torvi, ja sinun laiva se syrjä vähän. Sitten minä nähdä kun sinä tulla kaikki alas. Aa, mitä? Minä ajattele että sinä mennä palasiksi propellissa, mutta sinä ajella – ajella minun tykö, ja minä saa sinusta iso kala; niin että sinä et kuolla tämä kerta."

"Missä minä olen?" kysyi Harvey, jonka mielestä hänen hengissä säilymisensä ei ollut erityisen varma siinä missä hän makasi.

"Sinä olla minun kanssa veneessä – Manuel minun nimi, ja minä tulla kuunarista 'Täällä Ollaan', Gloucester. Minä asu Gloucester. Kohta me saa illallinen. Aa mitä?"

Näytti siltä kuin hänellä olisi ollut kaksi paria käsiä ja pää harkkoraudasta, sillä hän ei tyytynyt ainoastaan puhaltamaan suureen merisimpukan kuoreen, vaan hän nousi sitä tehdessään seisomaan, vaappuen latteapohjaisen veneen heilunnan mukaan, ja lähetti käreän, räikeän merkkihuudon sumun läpi. Kuinka kauan tätä huvia kesti, sitä ei Harvey osannut sanoa, sillä hän painautui takaisin veneen pohjalle kauhistuksissaan vaahtopäisten aaltojen vyörynnästä. Hän oli kuitenkin kuulevinaan pyssyn pauketta ja torven toivotusta ja huutelua. Jokin venettä suurempi, mutta yhtä levottomasti liikehtivä esine ilmestyi näkyviin veneen sivulta. Useampia ääniä oli puheessa yhtäaikaa, ja hänet laskettiin pimeään, keinuvaan komeroon, missä öljykangasvaatteisiin puettut miehet juottivat hänelle jotain kuumaa ja riisivat hänet vaatteista. Sitten hän vaipui uneen.

Herättyään hän jäi makaamaan ja odottamaan höyrylaivan aamiaiskellon ensi soittoa, kummastellen, miksi hänen loistohyttinsä oli käynyt niin pieneksi. Kääntyessään ympäri hän huomasi olevansa kapeassa, kolmikulmaisessa komerossa, jota valaisi paksuun poikkihirteen ripustettu lamppu. Hänen kätensä ulottuvissa oli kolmikulmainen pöytä, joka ulottui keulan kulmasta etumastoon. Peräpuolella komeroa, käyttämisestä kuluneen kamiinin takana, istui jokseenkin hänen ikäisensä poika, jolla oli leveät, punakat kasvot ja ystävällisesti vilkuttavat, harmaat silmät. Hänellä oli yllään sininen villajakku ja pitkävartiset kautsusaappaat. Useampia pareja samanlaisia jalkineita, vanha lakki ja joitakin lopen kuluneita villasukkia lojui lattialla, ja mustia ja keltaisia öljytakkeja

heilui edestakaisin makuukojujen kupeilla. Paikka oli tupaten täynnä hajuja, öljytakeilla oli oma omituinen, tahmea hajunsa, joka oli jonkinlaisena taustana paistetun kalan, kääritetyn rasvan, maalin, pippurin ja huonon tupakan hajuille; nämät taas sulki syliinsä kaikkivallitseva laivan ja suolaisen veden haju. Harvey tunsu vastenmielisyyttä huomattessaan, ettei hänen vuoteessaan ollut lakanoita. Hän makasi likaisella, muhkuraisella ja nystyräisellä patjalla. Eikä aluksen liikuntokaan ollut höyrylaivan kaltaista. Se ei soljunut eikä vaappunut, vaan pikemminkin vääntelehti ja riuhtoi järjettömällä, tarkotuksettomalla tavalla, niinkuin köyteen sidottu varsa. Veden solinaa kuului hänen korvansa juuresta, ja parrut natisivat ja kirahtelivat hänen ympärillään. Kaikki tämä sai hänet päästämään syvän, toivottoman huokauksen ja ajattelemaan äitiään.

"Tuntuuko paremmalta?" kysyi poika irvistäen. "Haluttaako kahvia?"

Hän toi täyden läkkikupin ja makeutti sitä sokerisiirapilla.

"Eikö ole maitoa?" sanoi Harvey, katsellen ympärilleen kaksinkertaisiin kojuriveihin ikäänkuin olisi odottanut löytävänsä sieltä lehmän.

"Ei ole", sanoi poika. "Eikä taideta sitä saadakaan ennenkuin syyskuun keskipaikkeilla. Ei tämä ole huonoa kahvia. Se on minun keittämäni."

Harvey joi äänettömänä, ja poika ojensi hänelle lautasellisen paistettua sianlihaa, jota hän söi ahmimalla.

"Minä olen kuivannut sinun vaatteesi. Ovat ne tainneet vähän rypistyä", sanoi poika. "Ne eivät ole juuri meidän tyyliämme yksikään. Käännyhän vähän ympäri että nähdään oletko loukkaantunut jotenkin."

Harvey kääntyi ja ojentelihe, muttei voinut todeta minkäänlaista vammaa.

"Sepä on hyvä", sanoi poika hyvillään. "Pane nyt päällesi ja mene kannelle. Isä tahtoo puhutella sinua. Minä olen hänen poikansa – Daniksi ne minua kutsuvat – ja minä olen kokin apulainen ja teen kaikkea muutakin, mikä on liian halpaa miehille. Meillä ei ole täällä muuta poikaa kuin minä, sitten kun Otto meni yli laidan – ja hän ei ollutkaan kuin hollantilainen ja lisäksi kahdenkymmenen vuoden vanha. Mitenkä sinä putosit laivasta tällaisella tyvenellä?"

"Ei se ollut tyven", sanoi Harvey nyrpeästi. "Oli myrsky, ja minä olin merikipeä. Minä varmaan vierähdin reilingin yli."

"Kyllähän eilen ja viime yönä sievoisesti puhalteli", sanoi poika, "mutta jos pidät sellaista myrskynä, niin –" Hän vihelsi. "Kyllä tulet tietämään enemmän ennenkuin ollaan täältä irti. Mutta joudu nyt! Isä odottaa."

Samoinkuin moni muu surkuteltava nuori olento, ei Harvey ollut koko elämänsä aikana saanut ottaa vastaan suoranaista käskyä – ei ainakaan ilman pitkiä ja toisinaan kyynelten säestämiä selityksiä tottelemisen eduista ja vaatimuksen syistä. Rouva Cheyne pelkäsi alinomaan pahottavansa hänen mieltään, ja ehkä juuri siitä johtui, että hänen omat hermonsensa olivat äärimmilleen rasittuneet. Harvey ei käsittänyt, minkätähden hänen olisi kiirehdittävä kenenkään mieltä noudattaakseen, ja hän sanoikin sen suoraan. "Isäsi voi tulla tänne, jos hän niin hartaasti haluaa puhua kanssani. Minä tahdon että hän vie minut Newyorkiin viipymättä. Hänen kannattaa kyllä se tehdä."

Danin silmät suurenivat, kun tämän sutkauksen oikea sisällisyys selvisi hänelle. "Kuulehan, isä", huusi hän ylös kanssin luukusta, "hän sanoo että sinä voit pistäytyä alas ja puhutella häntä, jos sitä niin hartaasti haluat. Kuuletko, isä?"

Vastaus tuli syvimmällä äänellä mitä Harvey oli koskaan kuullut lähtevän ihmisen rinnasta: "Ole kujeilematta, Dan, ja lähetä hänet tänne."

Dan nauraa kikersi ja heitti Harveyille hänen käpristyneet pyöräilykenkensä. Kannelta kuuluneessa äänessä oli jotakin, mikä sai Harveyn nielemään kiukkunsa ja lohduttautumaan kuvittelemalla mielessään, kuinka hän kotimatalla vähitellen toisi esiin kertomuksensa omastaan ja isänsä rikkaudesta. Tämä pelastuminen tekisi hänestä varmasti koko iäkseen sankarin tuttaviansa kesken. Hän hinautui kannelle pystysuoria tikapuita myöten ja kompuroi monenmoisten esteitten yli peräpuoleen, missä lyhyenvanttera, paljasleukainen, harmaakulmakarvainen mies istui

yläperäkannelle johtavilla portailla. Aalokko oli asettunut yöllä, jättäen jälkeensä aavan, öljymäisen vesilakeuden, missä näkyi siellä täällä taivaanrantaan vasten kymmenkunnan kalastaja-aluksen purjeet. Niiden välissä oli pieniä mustia pilkkuja, jotka merkitsivät ulkona pyyntitoimessa olevia veneitä. Kuunari keinui kevyesti ankkurissa, kolmikulmainen myrskypurje isossamastossa, ja kajuutan katolla olevaa miestä lukuunottamatta oli koko kansi autio.

"Huomenta – hyvää iltapäivää, piti sanomani. Sinä olet nukkunut melkein kellon ympäröyksen, nuori mies", oli hänen tervehdyksensä.

"Huomenta", sanoi Harvey. Hän ei pitänyt siitä että häntä kutsuttiin "nuoreksi mieheksi"; ja, katsoen siihen että hän oli äsken pelastunut hukkumasta, hän odotti osanottoa ja myötätuntoa. Hänen äitinsä oli kuoleman tuskassa, kun häneltä vain jalatkaan kastuivat, mutta tämä mies ei ollut millänsäkään.

"No, annapas nyt kuulla juurta jaksain. Se oli todellakin kohtalon sallima kaikille asianomaisille. Mikähän mahtaa olla nimesi? Mistä olet kotoisin (me epäilemme että Euroopasta)?"

Harvey sanoi nimensä ja laivan nimen, kertoi lyhyesti tapaturman vaiheet ja lopetti pyytämällä että hänet vietäisiin heti Newyorkiin, missä hänen isänsä maksaisi mitä vain hänelle määrättäisiin.

"Hm", virkkoi paljasleukainen mies, Harveyyn viime sanoista vähääkään liikuttumatta. "Enpä voi sanoa meidän meikäläisten ajattelevan suuria miehestä taikka pojastakaan, joka putoaa yli laidan tuollaisesta postilaivasta ihan tyvenellä. Vielä vähemmän kun ei hänellä ole muuta puolustusta kuin että hän oli merikipeä."

"Puolustusta!" huusi Harvey. "Luuletteko että minä putosin teidän likaiseen alus-pahaseenne huvin vuoksi?"

"Kun en tiedä mitä sinä käsität huvilla, en voi tuohon päätäpahkaa vastata, nuori mies. Mutta jos minä olisin sinun sijassasi, niin en antaisi haukkumanimiä sille alukselle, joka lähinnä Kaitselmusta oli sinun pelastuksesi välikappaleena. Ensiksikin se on vietävän jumalatonta. Ja toiseksi se loukkaa minun tunteitani – ja minä olen Disko Troop, laivuri gloucesterilaisella kuunarilla 'Täällä Ollaan', mitä seikkaa et näytä oikein tietävän."

"En tiedä enkä siitä välitäkään", sanoi Harvey "Olen tietysti erittäin kiitollinen pelastuksestani ja kaikesta siitä; mutta minä tahtoisin tehdä teille selväksi, että mitä pikemmin te viette minut Newyorkiin, sitä paremmin se teille kannattaa."

"Tahtoo sanoa – millä tavalla?" Troop kohotti toista tuuheakarvaista silmäkulmaansa korkeammalle epäilyttävän lempeän sinisen silmän yläpuolelle.

"Dollareissa ja senteissä", sanoi Harvey ihastuksissaan luullessaan vihdoin vaikuttavansa toiseen. "Selvissä dollareissa ja senteissä." Hän työnsi toisen kätensä taskuun ja pullisti vatsaansa, mikä oli hänen tapansa esiintyä suurena henkilönä. "Ette ole koko iässänne tehnyt parempaa päivätyötä kuin vetäessänne minut ylös. Minä olen Harvey Cheynen ainoa poika."

"Onpa hänellä ollut onni", sanoi Disko kuivasti.

"Ja jollette tiedä kuka Harvey Cheyne on, niin ette tiedä paljoa – sen sanon. No, kääntäkää nyt ympäri ja antakaa mennä joutuin."

Harveylla oli sellainen käsitys, että Amerikka oli suurimmaksi osaksi täynnä ihmisiä, jotka vain puhuivat hänen isänsä dollareista ja kadehtivat niitä.

"Ehkä tiedän, ehkä en. Mutta reivaappa vähän pienemmäksi vatsaasi, nuori mies. Se on täynnä *minun* ruokaani."

Harvey kuuli kuinka etumaston juurella puuhaileva Dan nauraa kikersi, ja veri syöksähti hänen kasvoihinsa.

"Me maksamme kyllä siitäkin", sanoi hän. "Milloin luulette meidän saapuvan Newyorkiin?"

"Minä en käykään Newyorkissa. Enkä Bostonissakaan. Ehkä saamme Eastern Pointin näkyviimme syyskuun korvilla, ja silloin voi isäsi – josta valitettavasti en ole kuullut puhuttavan – antaa minulle kymmenen dollaria kaikkien sinun lupaustesi takia. Mutta voi hän taas toisekseen olla antamattakin."

"Kymmenen dollaria! Odottakaas vähän, tästä saatte – " Harvey kaiveli taskujaan etsien setelitukkua, mutta ei löytänyt muuta kuin kimpun vettyneitä savukkeita.

"Käymätöntä rahaa ja lisäksi vahingollista keuhkoille. Nakkaa ne laidan yli, nuori mies, ja koeta uudestaan."

"Ne on varastettu!" huusi Harvey tulistuneena.

"Sinun täytyy siis odottaa kunnes tapaat isäsi, ennenkuin voit palkita minua?"

"Satakolmekymmentäneljä dollaria – kaikki varastettu!" sanoi Harvey penkoen hurjasti taskujaan. "Antakaa ne takaisin!"

Omituinen muutos välähti Troop-ukon jäykissä kasvoissa. "Mitähän tekemistä *sinulla* oli sinun iässäsi sadan ja kolmekymmenen dollarin kanssa, nuori mies?"

"Se oli osa minun taskurahojani – kuukausirahaani." Tämän luuli Harvey olevan ratkaisevan iskun, ja se olikin, vaikka toisella tavalla kuin hän oli otaksunut.

"Ohoh! Satakolmekymmentäneljä dollaria on ainoastaan osa hänen taskurahoistaan ja lisäksi vain yhden kuukauden annoksesta! Muistatko iskeneesi päättäsi johonkin pudotessasi laivasta? Kolautitko sen esimerkiksi kannatuspylvääseen? 'Itätuulen' Hasken-ukko" – Troop tuntui puhelevan itsekseen – "kompastui kansiluukkuun ja jymäytti päänsä isoonmastoon – täydellä voimalla. Kolmisen viikkoa myöhemmin Hasken-ukko alkoi väittää että 'Itätuuli' oli sotalaiva, ja niin hän julisti sodan Sable Islandia vastaan koska se oli brittiläinen ja rantamatalikot ulottuivat liian pitkälle mereen. He ompelivat hänet matkan loppuajaksi vuodepeitteeseen niin että pää ja jalat vain olivat näkyvissä, ja nyt hän on kotonaan Essexissä ja leikkii pienillä riepuvauvoilla."

Harvey oli pakahtua kiukkuun, mutta Troop jatkoi lohdutellen: "Olemme pahoillamme sinun puolestasi. Hyvin pahoillamme – ja kun sinä olet niin nuorikin. Emme huoli enää puhua mitään noista rahoista."

"Ette tietenkään te sitä halua tehdä, kun varastitte ne."

"Niinkuin haluat. Kyllä varastimme ne, jos se sinua lohduttaa. No niin, tuosta paluumatkasta sitten. Otaksuen että voisimme sen tehdäkin, mitä emme voi, et sinä ole lainkaan soveliaassa tilassa kotiin palataksesi, ja *me* olemme juuri-ikään tulleet matalikoille raatamaan leipämme takia. *Meillä* ei ole kaikkiaankaan puoltakaan sataa dollaria kuukaudessa – vielä vähemmän taskurahoiksi; ja hyvällä onnella olemme takaisin maissa syyskuun ensi viikkojen vaiheilla."

"Mutta – mutta nythän on vasta toukokuu, enkä minä voi jäädä tänne venymään mitään toimittamatta vain siksi että te haluatte kalastaa. Minä *en voi*, ymmärrätkö?"

"Aivan oikein, aivan oikein. Ei kukaan pyydäkään sinua olemaan mitään toimittamatta. Täällä on koko joukko sellaista, mitä sinä *voit* tehdä, kun se Otto meni yli laidan Le Haven matalikolla. Minun mielipiteeni on, että hänen kouransa irtaantui otteestaan siinä myrskyssä, joka meillä siellä oli. Oli miten oli, hän ei ainakaan palannut takaisin sitä kieltämään. Ja nyt *sinä* olet sukeltanut esiin, ja se oli selvästi ja ehdottomasti kohtalon sallima kaikille asianomaisille. Epäilen kuitenkin, ettei ole montakaan asiaa, joita sinä osaat toimittaa. Eikö olekin niin?"

"Minä osaan toimittaa sangen kuumat paikat teille ja teidän joukolle, kunhan päästään maihin", sanoi Harvey nyökäyttäen päätään häijyisti ja mutisten epämääräisiä uhkauksia "merirosvoudesta", joille Troop melkein hymyili – melkein, mutta ei varsin.

"Paitsi soittaa suutasi. Sen minä unohdin. Sinun ei kuitenkaan tarvitse käyttää kieltäsi tällä laivalla enempää kuin itse haluat. Pidä silmäsi auki ja auta Dania tekemään mitä hänen on käsketty ja sen semmoista, niin minä annan sinulle – sinä et ole sen arvoinen, mutta minä annan sentään – kymmenen ja puoli dollaria kuukaudelta; sanokaamme kolmekymmentäviisi dollaria matkan loppuun. Työskentely tulee tekemään hyvää sinun päällesi, ja sitten myöhemmin sinä voit kertoa meille enemmän isästäsi ja äidistäsi ja rahoistasi."

"Äiti on höyrylaivalla", sanoi Harvey kyynelien kihotessa hänen silmiinsä. "Viekää minut Newyorkiin heti."

"Vaimo parka – vaimo parka! Mutta kun hän saa sinut takaisin, niin hän unohtaa kaikki. Meitä on kaikkiaan kahdeksan tässä kuunarissa 'Täällä Ollaan', ja jos palaisimme takaisin nyt – enemmän kuin tuhannen mailin matkan – niin pyyntikausi menisi meiltä hukkaan. Toiset miehet eivät siihen taipuisi, vaikka minä suostuisinkin."

"Mutta isäni kyllä suorittaisi täyden korvauksen."

"Varmaan hän koettaisi. En epäile ettei hän koettaisi", sanoi Troop, "mutta kokonaisen pyyntikauden saalis merkitsee kahdeksan miehen elantoa; ja sinä tulet olemaan paremmassa terveydessä tavatessasi isäsi sitten syksyllä. Mene nyt keulaan ja auta Dania. Se on siis kymmenen ja puoli kuukaudessa, kuten sanoin, ja tietysti täysi ruoka, samoin kuin meillä muillakin."

"Tarkotatteko että minun on pestävä patoja ja pannuja ja kaikkia?" sanoi Harvey.

"Ja vielä muutakin. Ei tarvitse kirkua, nuori mies."

"Minä en tahdo! Isäni antaa teille niin paljon että sillä voi ostaa koko tämän siivottoman kalaruuhun" – Harvey potkaisi kantta – "kymmeneen kertaan, jos viette minut vahingoittumattomana Newyorkiin; ja – ja – te olette joka tapauksessa minulle velkaa satakolmekymmentä dollaria."

"Kuinka-ka?" sanoi Troop, ja hänen rautaiset kasvonsa synkkenivät.

"Kuinkako? Kyllä hyvin tiedätte, kuinka. Ja kaiken tämän lisäksi te vaaditte minua tekemään alentavaista työtä" – Harvey ylpeili tästä laatusanasta – "aina syksyyn asti. Minä sanon teille, että minä *en tahdo*. Kuuletteko?"

Troop katseli jonkun aikaa hyvin tarkkaavaisena isonmaston huippua, Harveyn melutessa hänen edessään.

"Hsh!" sanoi hän viimein. "Minä koetan saada mielessäni selväksi mitä vastuunalaisuuteni vaatii. Se kysyy harkintaa ja arvostelua."

Dan hiipi esiin ja nykäisi Harveyta kyynärpästä, "Älä kiusota isää nyt enempää", kehotti hän. "Sinä olet sanonut häntä varkaaksi kahteen tai kolmeen kertaan, ja sitä hän ei siedä yhdeltäkään elävältä olenolta."

"Minä en tahdo!" Harvey miltei kirkui, halveksien neuvoa, ja Troop yhä mietti.

"Näyttää tavallaan epäystävälliseltä", virkkoi hän viimein siirtäen katseensa Harveyhin. "En soimaa sinua, en hiventäkään, nuori mies, etkä sinäkään soimaa minua sitten kun sappesi on herennyt kiehumasta. Huomaa nyt tarkoin mitä sanon. Kymmenen ja puoli toisena laivapoikana tällä kuunarilla – ja vapaa ruoka – sekä opiksesi että terveytesi vuoksi. Suostutko vai etkö?"

"En!" huusi Harvey. "Viekää minut takaisin Newyorkiin, taikka minä – " Hänelle ei jäänyt selvää muistoa siitä, mitä sitten seurasi. Hän makasi kannella pidellen vertavuotavaa nenäänsä, ja Troop katseli häntä tyvenin kasvoin.

"Dan", virkkoi hän pojalleen, "minä ajattelin huonoa tästä nuoresta miehestä ensi kerran hänet nähdessäni, mikä johtui liian hätäisestä arvostelusta. Älä koskaan anna hätäisten arvostelujen erehdyttää itseäsi, Dan. Nyt minä säälin häntä, sillä hän on selvästi sekaisin yläkerrastaan. Hän ei ole vastuunalainen niistä haukkumanimistä, joita hän minulle antoi, eikä muistakaan väitteistään, enempää kuin yli laidan hyppäämisestäänkään – sillä minä olen puolittain vakuutettu siitä että hän on hypännyt yli laidan. Ole siivo hänelle, Dan, taikka minä annan sinulle kaksi sen vertaa kuin annoin hänelle. Tuollaiset ulosvuodatuksesi selvittävät päätät. Antaa hänen vain valuttaa tarpeekseen!"

Troop laskeutui miettiväisenä kajuuttaan, missä hänellä ja vanhemmilla miehillä oli makuusijansa, jättäen Danin tehtäväksi lohduttaa kovaonnista kolmenkymmenen miljoonan perijää.

II

"Minähän varotin sinua", sanoi Dan, veritippojen putoillessa nopeasti ja taajaan tummille, vernissatuille kansilankuille. "Isä ei ole ollenkaan pikainen, mutta sinä ansaitsit sen rehellisesti. Tyhjiä, ei sitä nyt kannata ottaa noin pahakseen." Harveyn hartiat nytkähtelivät kyynelettömistä nyyhkytyksistä. "Kyllä minä tiedän miltä se tuntuu. Ensi kerta, jolloin isä antoi minulle tuollaisen mallin, oli samalla viimeinen – ja se oli minun ensi matkallani. Sitä tuntee itsensä kovin kurjaksi ja onnettomaksi. Minä tiedän sen."

"Niin tekee", vaikeroi Harvey. "Tuo mies on joko hullu taikka juopunut, enkä – enkä minä voi tehdä mitään."

"Älä sano tuota isälle", kuiskasi Dan. "Hän vihaa kaikkia väkijuomia, ja – no niin, hän sanoi minulle että *sinä* olit hullu. Mikä ihmeessä pani sinut sanomaan häntä varkaaksi? Hän on minun isäni."

Harvey kohosi istumaan, pyyhki nenänsä ja kertoi Danille setelitukkunsa häviämisestä. "Minä en ole hullu", lopetti hän. "Sinun isäsi ei vain ole milloinkaan nähnyt enempää kuin viitosen-setelin kerrallaan, ja minun isäni voisi ostaa tällaisen aluksen vaikka joka viikko eikä se hänen rahoissaan tuntuisikaan."

"Sinä et tiedä minkä arvoinen 'Täällä Ollaan' on. Sinun isälläsi on varmaan hirmuisesti rahaa. Mistä hän on ne saanut? Isä sanoo etteivät mielipuolet voi pudistaa pääkopastaan kunnollista juttua. Annahan kuulla."

"Kultakaivoksista ja sen sellaisista, Lännessä."

"Olen kyllä lukenut tuollaisesta. Vai Lännessä? Ratsastaako hän pistooli kädessä temppuja tekevällä ponilla, niinkuin sirkuksessa? Ne sanovat sitä Villiksi Länneksi, ja minä olen kuullut että heidän kannuksensa ja suitsensa ovat selvää hopeaa."

"Oletpa sinä hassu!" sanoi Harvey, huvitettuna vasten tahtoaankin. "Ei minun isäni tarvitse poneja. Kun hän haluaa matkustaa, niin hän käyttää vaunuaan."

"Millaista vaunua?"

"Yksityistä rautatievaunuaan tietysti. Olet kai joskus eläissäsi nähnyt yksityisvaunun?"

"Slatin Beemanilla on sellainen", vastasi Dan kartellen. "Minä näin sen Union-asemalla Bostonissa; kolme neekeriä hankasi sen ikkunoita. Mutta Slatin Beeman omistaakin melkein kaikki rautatiet Long Islandilla, niin sanotaan; ja sanotaan että hän on ostanut puolen New Hampshireä ja laittanut lanka-aidan sen ympäri ja tuottanut sen täyteen leijonia ja tiikereitä ja karhuja ja puhveleita ja krokotiilejä ja kaikkia sellaisia. Slatin Beeman onkin miljoonikko. *Hänen* vaununsa minä olen nähnyt. Mitäs sanot?"

"Niinpä niin, mutta minun isäni on sellainen, jota sanotaan monimiljoonikoksi; ja hänellä on kaksi yksityisvaunua. Toisen nimi on 'Harvey' minun mukaani ja toisen 'Constance' äidin mukaan."

"Pysähdy vähän", sanoi Dan. "Isä ei anna minun milloinkaan vanna, mutta luulen että *sinä* kyllä saat. Ennenkuin jatkamme pitemmälle, pitää sinun sanoa että tahdot vaikka kuolla, jos vain valehtelet."

"Tietysti", sanoi Harvey.

"Ei se riitä. Sano näin: 'Tahdon vaikka kuolla, jollen puhu totta'."

"Tahdon kuolla tähän paikkaan", sanoi Harvey, "jollei joka sana, mitä olen puhunut, ole silkkaa totta."

"Nekin satakolmekymmentä neljä dollaria ja kaikki?" kysyi Dan. "Minä kuulin sinun puhuvan niistä isälle ja puolittain odotin että hän nielaisisi sinut kuin valaskala Joonaan."

Harvey vakuutti naamansa punaiseksi. Dan oli sukkelopäinen poika omalla tavallaan, ja kymmenen minuutin kyseleminen riitti vakuuttamaan hänelle, ettei Harvey valehdellut – paljon. Sitäpaitsi oli hän sitonut itsensä kamalimmalla valalla minkä poikaikä tuntee, ja istui kuitenkin elävänä, nenänpää punaisena, kannella ja kertoi ihmeitä ihmeitten perästä.

"Vie sun!" sanoi Dan viimein sydämensä pohjasta, kun Harvey oli kertonut mitä kaikkea oli hänen kunniaukseen ristityssä rautatievaunussa. Sitten hänen leveille kasvoilleen levisi ilkamoivan mielihyvän irvistys. "Minä uskon sinua, Harvey. Isä on nyt kerran elämässään erehtynyt."

"On, varmasti", sanoi Harvey, joka mietiskeli pikaista kosta.

"Hän raivostuu varmaan ihan hulluksi. Ei mikään harmita häntä niin kuin arvosteluissaan erehtyminen." Dan heittäytyi selkänojaan ja löi reiteensä. "Älä nyt vain, Harvey, pilaa saalista löysäämällä liiaksi."

"Minä en halua saada tuollaista iskua toista kertaa. Kyllä minä vielä hänelle näytän."

"En ole koskaan kuullut kenenkään pystyneen näyttämään isälle. Mutta kyllä hän varmasti iskisi sinut maahan uudelleen. Mitä enemmän hän erehtyi, sitä kovemmin hän iskisi. Mutta kultakaivokset ja pistoolit –"

"En ole sanonut yhtään sanaa pistooleista", keskeytti Harvey, sillä hän muisti valansa.

"Aivan niin, et olekaan. Mutta kaksi yksityisvaunua, toinen sinun ja toinen äitisi mukaan ristitty; ja kaksisataa dollaria kuukaudessa taskurahoja, ja sentään isketään kuonoon, kun ei suostu tekemään työtä kymmenen ja puolen dollarin kuukausipalkalla! Se on paras saalis koko pyyntikaudella." Hän nauroi matalaäänistä naurua sydämensä pohjasta.

"Enkö siis ollut oikeassa?" sanoi Harvey, joka luuli nyt tavanneensa puoltajan.

"Olit väärässä; niin väärässä kuin olla voit! Sinun on nyt parasta ruveta yksiin tuumiin minun kanssani, tai muuten saat kuuman löylyn, ja minä myös siitä että olen sinua kannattanut. Isä antaa minulle aina kaksinkertaiset läksytykset siksi että minä olen hänen poikansa eikä hän tahdo suosia ketään enempää kuin toisia. Sinä olet luonnollisesti hyvin sydämässäsi isälle. Olen minäkin ollut monta kertaa. Mutta isä on hirmuisen oikeudenmukainen mies; kaikkien alusten miehet sen myöntävät."

"Näyttääkö tämäkin oikeudenmukaiselta, mitä?" Harvey osotti pahoinpideltyä nenäänsä.

"Ei se mitään tee. Se laskee maaveren ulos sinusta. Isä teki sen sinun terveytesi vuoksi. Mutta kuulehan sentään, minä en voi ruveta tekemisiin kenenkään kanssa, joka pitää minua tai isää tai ketään 'Täällä Ollaan' miehistöstä varkaana. Me emme olekaan ollenkaan mitään tavallista rantasillalta haalittua joukkoa. Me olemme kalastajia ja olemme kulkeneet yhdessä kuusi vuotta ja enemmänkin. Se asia sinun tulee muistaa! Minä sanoin äsken, ettei isä anna minun vannoa. Hän sanoo sitä turhaanlausumiseksi ja antaa minulle selkään. Mutta jos voisin sanoa sen mitä sinä sanoit isästäsi ja hänen laitoksistaan, niin sanoisin sen sinun dollareistasi. En tiedä mitä oli sinun taskuissasi silloin kun kuivasin nuttusi, sillä en tullut sitä katsoneeksi; mutta minä sanoisin samoilla sanoilla kuin sinä äsken, etten minä eikä isä – ja muut eivät ole sinuun koskeneetkaan sitten kun sinut nostettiin kannelle – tiedä mitään noista rahoista. Nyt olet sen kuullut. Mitäs sanot?"

Suonenlyönti oli varmaankin selvittänyt Harveyn päätä, ja ehkäpä siinä oli meren yksinäisyydelläkin jonkun verran osaa. "Se seikka on siis selvä", sanoi hän. Sitten hän katsoi maahan hämillään. "Siihen nähden että olen vasta hukkumasta pelastettu, en ole tainnut osottaa erittäin suurta kiitollisuutta, Dan."

"No niin, sinä olit niin säikähtynyt ja ajattelematon", sanoi Dan. "Eikähän sitä ollut näkemässä muita kuin isä ja minä. Kokista ei ole väliä."

"Minun olisi pitänyt muistaa että rahat olivat voineet mennä muutenkin hukkaan", sanoi Harvey puoleksi itsekseen, "eikä syyttää ketä hyvänsä saapuvilla olevaa varkaaksi. Missä isäsi on?"

"Kajuutassa. Mitä sinä nyt taas hänestä tahdot?"

"Saat nähdä", sanoi Harvey, käyden horjahtelevin askelin, sillä hänen päätään huimasi vielä vähän, kajuutan portaille, missä pieni laivan kello riippui, niin että se helposti näkyi ruorirattaalle. Troop istui ruskeaksi ja keltaiseksi maalatussa kajuutassa, edessään muistikirja ja kädessään tavattoman suuri musta lyijykynä, jota hän imaisi tiukasti aika-ajoin.

"Minä en ole käyttäytynyt aivan oikein", sanoi Harvey, itsekin hämmästyneenä nöyryydestään.

"Mitäs on tapahtunut?" sanoi laivuri. "Joutunut kinaan Danin kanssa, vai mitä?"

"Ei; se koskee teitä itseänne."

"Olen pelkkänä korvana."

"Niin, minä – minä olen tullut ottamaan takaisin sanojani", sanoi Harvey hyvin nopeasti. "Kun ihminen on pelastettu hukumasta – Hän vaikenä ja nielaisi."

"Niin mitä? Sinusta tulee vielä mies, jos jatkat tähän tapaan."

"Niin hänen ei pitäisi ensi töikseen ruveta solvaamaan ihmisiä."

"Aivan oikein – aivan oikein", sanoi Troop, hieno hymyn häive kasvoillaan.

"Niin että minä tuln sanomaan että olen pahoillani." Toinen suuri nielaisu.

Troop kohoutui hiljalleen seisomaan arkulta, jolla hän oli istunut, ja ojensi yksitoistatuumaisen kouransa. "Minä epäilinkin että se tekisi sinulle koko joukon hyvää; ja tämä osottaa etten erehtynyt arvostelussani." Tukahutettu naurunhihitys kuului kannelta hänen korvaansa. "Minä erehdyn hyvin harvoin arvosteluissani." Yksitoistatuumainen koura tarttui Harveyn käteen, puristaen sen tunnottomaksi kyynärpäätä myöten. "Panemme hiukan enemmän rustoa tähän ennenkuin laskemme sinut menemään, nuori mies; enkä minä tahdo ajatella sinusta huonoa sen vuoksi mitä on tapahtunut. Sinä et ollut vastuunalainen. Toimita nyt hyvin askareesi, niin ei sinulle tule mitään vahinkoa."

"Sinä olet valkoinen", sanoi Dan, kun Harvey oli tullut takaisin kannelle.

"En minä tunne mitään", sanoi tämä punastuen korvalehtiään myöten.

"Ei, en minä sitä tarkottanutkaan. Minä kuulin mitä isä sanoi. Kun isä lupaa olla ajattelematta pahaa jostakusta, niin hän pysyy sanassaan. Ja hänestä on vastenmielistä erehtyä arvostelussaan. Kun isällä kerran on mielipide, niin hän ennemmin laskisi lippua engelsmannille kuin muuttaisi sitä. Olipa hauska että juttu selvisi oikeinpäin. Isä puhuu totta, kun hän sanoo ettei hän voi viedä sinua takaisin. Tämä kalastus on meidän ainoa elinkeinomme. Puolen tunnin perästä miehet palaavat ahnaina kuin hait valaan-raadon kimpussa."

"Mitä varten?" sanoi Harvey.

"Illalliselle luonnollisesti. Eikö vatsasi sano sitä sinulle? Sinulla on paljon opittavaa."

"Niin taitaa olla", sanoi Harvey alakuloisesti, katsellen yläpuolellaan olevaa köysi- ja taljavyyhteä.

"Se on verraton alus", sanoi Dan innokkaasti, käsittäen väärin Harveyn katseen. "Odotahan kunnes isopurjeemme nostetaan mastoon ja me suuntaamme matkan kotia kohti kaikki suolamme kosteana. Mutta sitä ennen on vielä paljon työtä." Hän viittasi alas molempien mastojen välisen ison kansiluukun pimeään aukkoon.

"Mitä varten se on? Sehän on aivan tyhjä", sanoi Harvey.

"Sinun ja minun ja muutamien muiden on täytettävä se", sanoi Dan.

"Sinne pannaan kalat."

"Elävinäkö?" sanoi Harvey.

"Ei toki. Kyllä ne tulevat sinne jokseenkin kuolleina – ja hengettäminä – ja suolattuina. Meillä on sata härkätyynyriä suolaa laareissamme, emmekä ole vielä saaneet kaloja muuta kuin siksi että aluspuut ovat peitossa."

"Missä ne kalat sitten ovat?"

"Meressä puheitten mukaan, veneissä toivon mukaan", vastasi Dan vanhalla kalastajain sananlaskulla. "Sinullakin oli muknasi nelisenkymmentä tullessasi eilen illalla."

Hän viittasi jonkinlaiseen puiseen karsinaan, joka oli juuri yläperäkannen edessä.

"Sinun ja minun on tyhjennettävä tuo sitten kun he ovat palanneet. Minä luulen että saamme runsaan karsinan tänä iltana. Olen nähnyt sen melkein laitojaan myöten täynnä perkkauksista odottavia kaloja, ja me seisomme perkkaukspöytien ääressä kunnes viiltelimme itseämme niitten sijasta, niin kovasti meitä nukutti. Kas tuolla ne nyt tulevat." Dan tähysti matalan reilingin yli puoltakymmentä venettä, jotka soutivat heitä kohti loistavaa, silkipintaista merta pitkin.

"En ole koskaan nähnyt merta näin alhaalta", sanoi Harvey. "Se on kaunis."

Alhaalla oleva aurinko värjäsi veden kokonaan purppuran ja punaisen hehkuvaksi, laakeitten maininkien kuvut liekehtivät kultaisina ja aallonpohjissa olivat varjot sinisen ja vihreän juovikkaita. Jokainen näkyvässä oleva kuunari näytti vetävän pyyntiveneitään luoksensa näkymättömillä langoilla, ja veneissä istuvat pienet mustat olennot vetelivät airojaan säännöllisesti kuin vetojousilla käyvät leikkikalut.

"Heillä on ollut hyvä onni", sanoi Dan silmät puoleksi ummessa. "Manuelin veneeseen ei olisi enempiä kaloja mahtunutkaan. Se ui matalassa kuin lumpeenlehti tyvenessä vedessä, eikö totta?"

"Mikä niistä on Manuel? En ymmärrä miten sinä voit tuntea noin pitkän matkan päähän."

"Viimeinen vene etelässä. Hän se veti sinut vedestä eilen illalla", sanoi Dan osottaen sormellaan. "Manuel soutaa portugalilaiseen tapaan; hänestä ei voi erehtyä. Itään hänestä on Pennsylvania – hän on paljon parempi kuin hänen soutunsa. Ja hänestä itään – katso kuinka suoraan he soutavat – tuo ahvenhartiainen, on Pitkä Jack. Hän on Galwaysta Irlannista ja asuu South Bostonissa, kuten useimmat Galwayn miehet, ja galwaylaiset ovat enimmäkseen kelpo venemiehiä. Pohjoisessa, tuolla noin – pian saat kuulla hänen pistävän lauluksi – on Tom Platt. Hän on vanha sotalaivan matruusi, palvellut 'Ohiolla' – se oli hänen puheittensa mukaan ensimmäinen laiva meidän laivastostamme, joka purjehti Kap Hornin ympäri. Hän ei juuri osaa muusta puhuakaan, paitsi kun hän laulaa, mutta hänellä on hyvä kalaonni. Kas niin! Enkö sitä sanonut?"

Sointuva hoilotus kantautui yli vedenpinnan pohjoisimmasta veneestä.

Harvey kuuli jotain kylmistä käsistä ja jaloista, ja sitten selvästi:

"Nyt tuokaa kartta, näyttäkää nuo vuoret synnyinmaan! On pilvet sankat huipuilla ja usvat juurellaan."

"Täysi vene", sanoi Dan nauraa killittäen. "Jos hän vielä laulaa 'Oi kapteeni', niin se on parrastasalla."

Hoilotus jatkui:

"Oi katteini, te viimeinen mun pyyntö täyttäkää: kun kuolen, niin mun ruumiini se mereen peittäkää."

"Tom Platt on nyt hyvällä tuulella. Huomenna hän kertoo sinulle juurtajaksain vanhasta 'Ohiosta' Näetkö tuota sinistä venettä hänen takanaan? Se on minun setäni – isän oikea veli – ja jos kova onni on liikkeellä jossakin matalikoilla, niin varmasti se löytää Salters-sedän. Katso kuinka varovasti hän soutaa, Lyön vaikka koko palkkani vetoa, että hän on ainoa poltettu mies tänä päivänä – ja vielä aika tavalla poltettu."

"Mikä häntä on polttanut?" sanoi Harvey uteliaana.

"Mansikat arvatenkin. Toisinaan polttavat kurpitsat ja toisinaan sitruunat ja kurkut. Niin, kyllä hän nyt on poltettu kyynärpäitä myöten. Sen miehen kova onni on kerrassaan ihmeellinen. Nyt meidän on käytävä käsiksi taljoihin ja hinattava ne kannelle. Onko ihan totta, mitä sanoit äsken, nimittäin ettet ole vielä eläissäsi kättäsi työhön koukistanut? Se mahtaa tuntua vähän kummalta, vai mitä?"

"Joka tapauksessa aion nyt yrittää tehdä työtä", vastasi Harvey urheasti. "Kaikki on minulle vain niin tuiki uutta."

"Tartu sitten tuohon köyteen, joka on takanasi!"

Harvey haparoi käteensä pitkällä rautakoukulla varustetun köyden, joka riippui isonmaston haruksesta, samalla kuin Dan laski alas toisen, joka juoksi jostakin, mitä hän nimitti "latvakajiksi". Samassa laski Manuelin vene lastineen kuunarin sivulle. Portugalilainen hymyili säteilevää hymyä, jonka Harvey myöhemmin oppi hyvin tuntemaan, ja alkoi lyhytvartisella haarukalla viskellä kaloja kannella olevaan hinkaloon. "Kaksisataa kolmekymmentäyksi", hän huusi.

"Anna koukku hänelle", sanoi Dan, ja Harvey kurotti sen Manuelin käsiin. Hän pisti sen veneen keulassa olevaan köysisilmukkaan, otti Danin köyden ja kiinnitti sen peräsilmukkaan ja kiipesi sitten kuunariin.

"Vedä!" huusi Dan, ja Harvey veti, kummastellen kuinka helposti vene kohosi.

"Heitä jo, ei sen paikka ole ristipuilla!" nauroi Dan; ja Harvey heitti vetämästä, sillä vene keikkui ilmassa hänen päänsä yläpuolella.

"Päästä alemmas", huusi Dan, ja Harveyn laskeutua Dan suuntasi kevyttä venettä yhdellä kädellä kunnes se sievästi laskeutui paikalleen juuri isonmaston taakse. "Ne eivät paina mitään tyhjinä. Kävihän se matkustajan työksi aika hyvin. Merimiehen kannalta siinä kyllä olisi yhtä ja toista muistuttamista."

"Ahaa!" sanoi Manuel ojentaen ruskean kätensä. "Sinä voida aika hyvin nyt? Tämä aika viime iltana kalat ne kalasti sinua. Nyt sinä kalastat kaloja. Aa, mitä?"

"Minä – minä olen kovasti kiitollinen", sopersi Harvey, ja hänen onneton kätensä pistäytyi taaskin taskuun, mutta samassa hän muisti ettei hänellä ollutkaan rahaa mitä tarjota. Kun hän oppi tuntemaan Manuelia paremmin, punastui hän häpeästä makuukojussaan ajatellessaan millaisen erehdyksen hän olisi voinut tehdä.

"Ei ole mitään miksi kiittää *minua*?" sanoi Manuel. "Kuinka minä voi jättää sinua ajelemaan ympäri matalikot? Nyt sinä olla kalastaja – aa, mitä? Ooh! Uuh!" Hän taivutteli itseään kankeasti edes ja takaisin nivusistaan, versyttääkseen turtuneita jäseniään.

"Minä en olla puhdistanut venettä tänään. Liian kiire. Danny, poikanen, puhdistu se minun edestä."

Harvey astui heti esiin. Tässä oli jotain, mitä hän saattoi tehdä henkensä pelastajaa auttaakseen.

Dan viskasi hänelle huosiainen, ja hän kumartui veneen yli, alkaen pyyhkiä pois limaa, tosin kömpelösti, mutta innokkaasti. "Ota irti astinlaudat; ne luistavat noissa uurteissa", sanoi Dan. "Pyyhi ne ja pane takaisin. Ei pidä koskaan päästää astinlautoja paatumaan kiinni. Niitä voi joskus tarvita kipeästikin. Kas, siinä on Pitkä Jack."

Välkkyvä kalavirta lensi hinkaloon kuunarin sivulla olevasta veneestä.

"Manuel, ota sinä köysi. Minä laitan pöydät. Harvey, jouduta valmiiksi Manuelin vene. Pitkän Jackin vene tulee sen päälle."

Harvey katsahti ylös huosiinnastaan ja näki toisen veneen pohjan juuri päänsä päällä.

"Ihan kuin intialaiset taikalaatikot, eivätkös olekin?" sanoi Dan, kun toinen vene solahti toiseen.

"Pujahtaa kuin ankka veteen", sanoi Pitkä Jack, harmahtava-leukainen, pitkähuulinen irlantilainen, taivutellen vartaloaan kahtaallekäsinsä aivan samoin kuin Manuel oli tehnyt. Diskon karhea mörinä kuului kajuutasta, ja tuon tuostakin he kuulivat kuinka hän imaisi kynäänsä.

"Sataneljäkymmentäyhdeksän ja puoli – onneksi olkoon, Discobolus!" sanoi Pitkä Jack. "Minä raadan itseni kuoliaaksi täyttääkseni sinun taskujasi. Kirjota se huonoksi saaliiksi. Portugalilainen on vienyt voiton minusta."

Uusi vene laskea hurautti kuunarin sivulle ja lisää kaloja syydettiin karsinaan.

"Kaksisataa ja kolme. Katsokaas matkustajaa!" Puhuja oli vielä suurempi kuin irlantilainen, ja vasemman silmän alta oikeaan suupieleen kulkeva tummanpunainen arpi antoi hänen kasvoilleen omituisen näön.

Tietämättä mitä muutakaan tehdä, Harvey pyyhki köysiluudalla jokaisen veneen sitä mukaa kuin ne laskeutuivat paikalleen, veti ulos astinlaudat ja pani ne veneen pohjalle.

"Se suuntailee hyvin", sanoi arpinaamainen mies, joka oli Tom Platt, katsellen häntä arvostelevasti. "Kaikki asiat voidaan tehdä kahdella tavalla. Joko kalastaja-tapaan – mikä pää hyvänsä ensiksi ja huolimaton kaapaisu ylikynteen – taikka sitten –"

"Siten kuin me tehtiin vanhalla 'Ohiolla!'" keskeytti Dan työntäytyen miesryhmään kokoonkäännettävillä jaloilla varustettua pitkää pöytää kantaen. "Pois tieltä, Tom Platt, että saan laittaa pöydän paikalleen."

Hän työnsi pöydän toisen pään kahteen reilingissä olevaan loveen, tönäisi ulos kääntöjalan ja kyyristyi juuri ajoissa välttääkseen entisen merisotilaan huimaisen läimäyksen.

"Ja näin sitä tehtiin myös 'Ohiolla', Danny. Ymmärrätkös?" sanoi Tom Platt nauraen.

"Sitten ne olivat siellä varmaan kierasilmäisiä, sillä se ei sattunut, ja minä tiedän erään, joka löytää saappaansa isonmaston huipusta, jollei hän jätä meitä rauhaan. Pois tieltä! Näettehän, että minulla on kiire!"

"Danny, sinä et tee koko päivänä muuta kuin makaat touvirullalla ja nukut", sanoi Pitkä Jack. "Sinä olet häpeämättömyyden huippu, ja minä olen vakuutettu että sinä turmelet uuden kansimatkustajammekin yhdessä viikossa."

"Hänen nimensä on Harvey", sanoi Dan, heilutellen kahta omituisen muotoista veistä, "ja hän on ennen pitkää viiden south-bostonilaisen simpukantonkijan veroinen." Hän asetti veitset aistikkaasti pöydälle ja jäi sitten kallella päin ihailemaan vaikutusta.

"Minä luulen että niitä on neljäkymmentäkaksi", sanoi hento ääni aluksen sivulla, ja kannellaolijat remahtivat nauramaan, kun toinen ääni vastasi. "Sitten minulla on kerran ollut hyvä onni, sillä minulla on neljäkymmentäviisi, vaikka olen saanut polttoja ihan armottomasti."

"Neljäkymmentäkaksi *tai* neljäkymmentäviisi. Minä sekaannuin laskussani", sanoi hento ääni.

"Pennsylvania ja Salters-setä siinä laskevat saalistaan. Se on haus Kempaa kuin sirkusnäytöntö", sanoi Dan. "Katsohan toki heitä!"

"Tulkaa sisään, tulkaa sisään!" mylvi pitkä Jack. "Siellä ulkona on kosteata, lapset."

"Neljäkymmentäkaksi sinä sanoit." Puhuja oli Salters-setä.

"Minä lasken sitten uudestaan", vastasi toinen ääni säyseästi.

Molemmat veneet töksähtivät yhteen ja jysähtivät aluksen kylkeen.

"Jerusalem in hävitys!" tiuskaisi Salters-setä, huovata molskuttaen. "Mikä riivasi sellaisen maamyyrän kuin sinä panemaan jalkaasi veneeseen, se on minulle käsittämätöntä. Ei paljon puuttunut ettet kerrassaan kaatanut minua."

"Olen pahoillani, Salters. Minähän tulin merelle parantamaan vatsakatarriani. Minä muistelen, että sinä itse kehotit minua."

"Mene Valaankuoppaan vatsakatarrinesi", ärjyi Salters-setä, pieni pyylevä ukko. "Sinähän tulet taas päälleni. *Kumpi* se nyt oli, neljäkymmentäkaksiko vai neljäkymmentä viisi?"

"Olen unohtanut, Salters. Lasketaan."

"En luule että se olisi voinutkaan olla neljäkymmentäviisi. *Minullahan* on neljäkymmentäviisi", sanoi Salters-setä. "Laske nyt tarkasti, Penn."

Disko Troop tuli ulos kajuutasta. "Salters, heitä kalasi ylös nyt heti", sanoi hän käskevästi.

"Älä pilaa hauskuutta, isä", mutisi Dan. "He ovat juuri vast'ikään alkaneet."

"Vie ja viipota! Hän hankooa niitä yksitellen", hoilotti pitkä Jack, kun Salters-setä alkoi työskennellä vaivalloisesti, Sillääikaa kun pikku mies toisessa veneessä laski veneenlaitaan uurrettuja lovia.

"Se oli viime viikon saalis", sanoi hän katsoen surkeana ylös, etusormi siinä mihin hän oli keskeyttänyt laskunsa.

Manuel tuuppasi Dania, joka hypähti perätaljan luo ja kurottuen kauas laidan yli solautti koukun peräsilmukkaan samalla kun Manuel kiinnitti keulaköyden. Toiset vetivät rivakasti ja pyöräyttivät veneen ylös miehineen, kaloineen, kaikkineen.

"Yksi, kaksi, neljä – yhdeksän", luki Tom Platt, laskien harjaantuneella silmällä. "Neljäkymmentäseitsemän. Sinä olet voittanut, Penn!" Dan päästi perätaljan luistamaan ja solautti hänet veneen perästä kannelle keskellä omien kalojensa ryöppyä.

"Pysäyttäkää! pysäyttäkää!" huusi Salters-setä, keskiruumis pompahdellen. "Minä olen vähän sekaantunut laskussani."

Hänelle ei jäänyt aikaa pitempiin vastalauseisiin, vaan hänet hinattiin ylös ja pyöräytettiin kannelle kuten "Pennsylvaniakin".

"Neljäkymmentäykksi", sanoi Tom Platt. "Maamyyrä on sinut voittanut, Salters. Ja sinä, joka olet sellainen merimies!"

"Se ei ollut oikein laskettu", sanoi Salters, kömpien ulos karsinasta; "ja minä olen poltettu ihan riekaleiksi."

Hänen pulleat kätensä olivat turvoksissa ja sinertävän-valkoisen kirjavat.

"Muutamien ihmisten täytyy löytää mansikkapohja vaikka sukeltamalla, jos ei muuten", lausui Dan äskennoussutta kuuta katsellen.

"Ja toiset syövät maan lihavuutta laiskuudessa ja tekevät pilkkaa omista sukulaisistaan", vastasi Salters-setä.

"Pöytään! Pöytään!" huusi kanssista ääni, jota Harvey ei vielä ollut kuullut. Disko Troop, Tom Platt, Pitkä Jack ja Salters seurasivat heti kehotusta. Pikku Penn-ukko kumartui neliskulmaisen luotiliinakelansa ja sotkuisten turskasiimojensa yli. Manuel makasi pitkänään kannella ja Dan pujahti lastiruumaan, missä Harvey kuuli hänen paukuttavan tynnyreitä vasaralla.

"Suolaa", sanoi hän palattuaan. "Niin pian kuin päästään illalliselta, ruvetaan perkkamaan. Sinä saat nakella haarukalla isälle. Tom Platt ja isä ahtavat yhdessä, ja sinä saat kuulla heidän väittelevän. Me kuulumme toiseen pöytäkuntaan, sinä ja minä ja Manuel ja Penn – aluksen nuoret ja komeat miehet."

"Mitä varten niin?" sanoi Harvey. "Minulla on nälkä."

"He lopettavat tuossa paikassa. Noh! Hyvältäpä haiseekin tänä iltana.

Isä pitää hyvän kokin, vaikka hänellä onkin vahinkoa veljestään.

Emmekös saaneet hyvän saaliin tänä päivänä?" Hän viittasi karsinassa olevaa korkeaa turskakasaa. "Mikä syvyys sinulla oli, Manuel?"

"Kakskymmentäviis syltä", sanoi portugalilainen unisesti. "Ne tarttua hyvin ja sukkelaan. Joku päivä minä näytän sinulle, Harvey."

Kuu alkoi jo kohota hiljaisena meren yläpuolelle ennenkuin vanhemmat miehet palasivat perään. Kokin ei tarvinnut huutaa "toista sakkia". Dan ja Manuel olivat alhaalla luukusta ja pöydässä istumassa ennenkuin Tom Platt, viimeinen ja verkkaisin vanhempien joukosta, oli saanut pyyhityksi suunsa kämmenselällään. Harvey meni Pennin perässä ja istui pöytään, jossa jokaisen edessä oli tinavadillinen turskan kieliä ja sisälmyksiä läskipalojen ja paistettujen perunain kanssa muhennettuina, lämmin leipäkakku ja mukillinen mustaa, väkevää kahvia. Niin nälkäisiä kuin he olivatkin, odottivat he kunnes "Pennsylvania" oli vakavasti lukenut pöytärukouksen. Sitten he ahtoivat sisäänsä äänettöminä, kunnes Dan vetäisi henkeään tinavatinsa ääressä ja kysyi Harveyelta miltä hänestä tuntui.

"Jokseenkin täynnä, mutta vielä sinne mahtuu pikku pala."

Kokki oli tavattoman kookas, sysimusta neekeri ja erosi kaikista muista Harveyyn tapaamista neekereistä siinä, ettei hän puhunut, vaan tyytyi vain hymyilyillä ja mykillä eleillä kehottamaan syömään enemmän.

"Katsos, Harvey", sanoi Dan, kopauttaen pöytään kahvelillaan, "eikös ole juuri niinkuin sanoin? Nuoret ja komeat miehet – niinkuin minä ja Pennsy ja sinä ja Manuel – me olemme toista pöytäkuntaa, ja me syömme sitten kun ensimmäinen sakki on saanut tarpeekseen. He ovat vanhoja kaloja; ja ne ovat juonikkaita ja kärtyisiä ja niiden vatsoja on pidettävä mielillä; siksi heille annetaan ensiksi, vaikkeivät he sitä ansaitse. Eikös niin, tohtori?"

Kokki nyökkäsi.

"Eikö hän osaa puhua?" kysyi Harvey kuiskaten

"Kyllä siksi että toimeen tulee. Ei kuitenkaan paljon sellaista mitä me ymmärtäisimme. Hänen oma kielensä on melko omituista. Hän on kotoisin Cape Bretonin sisuksista, jossa talonpojat puhuvat kotitekoista skotlanninkieltä. Cape Breton on täynnä neekereitä, joitten vanhemmat karkasivat sinne meidän sotamme aikana, ja ne puhuvat samanlaista kieltä kuin talonpojat siellä – paljasta sekasotkua."

"Ei se ole Skotlantia", sanoi "Pennsylvania". "Se on gaelinkieltä.

Olen lukenut sen jostakin kirjasta."

"Penn lukee paljon. Melkein aina onkin niinkuin hän sanoo – paitsi kun on kysymys kalojen laskemisesta – mitä?"

"Antaako isäsi heidän vain *sanoa* kuinka monta he ovat saaneet, laskematta niitä?" kysyi Harvey.

"No miksikäs ei? Mitä varten kukaan viitsisi valehdella muutaman vaivaisen turskan vuoksi."

"Yksi mies kerran valehteli saaliista", puuttui Manuel puheeseen. "Valehteli joka päivä. Viis, kymmenen, kaksikymmentäviis enemmän kaloja kuin tuli hän sanoi olevan."

"Missä se tapahtui?" kysyi Dan. "Ei se ainakaan ollut kukaan meikäläisistä."

"Ranskalainen Anguillesta."

"Ni-in! Niitä länsirannikon ranskalaisia ei voi laskea miksikään. Sehän nyt on selvää, ettei niitä voi laskea. Kun tapaat jonkun heidän pehmeitä koukkujaan, Harvey, niin ymmärrät kyllä miksi", sanoi Dan rajattomalla halveksumisella.

"Kerta kerralta enemmän vaan,
aina kun aletaan perkkamaan",

hoilasi Pitkä Jack kanssinluukusta alas, ja "toinen sakki" kapusi heti kannelle.

Mastojen ja köysistön sekä aina levällään olevan myrskypurjeen varjot häälyivät edestakaisin keinuvalla kannella kuunpaisteessa, ja laivan perällä oleva kalakasa loisti kuin sula hopea. Lastiruumasta kuului töminää ja kolinaa, kun Disko Troop ja Tom Platt puuhasivat suolasäiliöitten kimpussa. Dan ojensi Harveyille hangon ja ohjasi hänet keskilaivan puoleiseen päähän karkeatekoista pöytää, jonka ääressä Salters-setä malttamattomana koputteli veitsensä päällä. Hänen jalkainsa vieressä oli saavi, jossa oli suolavettä.

"Hankoa alas luukusta isälle ja Tom Plattille ja varo ettei Salters-setä pistä silmäsi puhki", sanoi Dan kiepsauttaen itsensä ruumaan. "Minä annan suolaa alhaalla."

Penn ja Manuel seisoivat polviaan myöten turskakasassa karsinassa, heiluttaen paljasteräisiä veitsiään. Pitkä Jack istui vasu jalkainsa juuressa ja rukkaset käsissään pöydän ääressä Salters-setää vastapäätä, ja Harvey töllötti vuoroin hankoonsa ja vuoroin toisiin.

"Hei!" hihkaisi Manuel, kumartuen ja ottaen käteensä kalan, yksi sormi kiduksen alla ja toinen sen silmässä. Hän asetti sen karsinan laidalle; veitsenterä välkähti, kuului repivä ääni, ja kurkusta peräaukkoon halkaistuna, viilto kahden puolen kaulaa, putosi kala Pitkän Jackin jalkoihin.

"Hei!" huusi Pitkä Jack huitaisten kinnaspeittoisella kädellään. Kalan maksa putosi vasuun. Nykäisy ja huitaisu, ja kalan pää ja sisälmyket lensivät syrjään ja tyhjä kala solahti pöydän yli Salters-sedälle, joka korskui ja puhisi. Taaskin repivä ääni, selkäranka lensi yli reilingin, ja päättömänä, sisälmyksittä ja halaistuna läiskähti kala saaviin, roiskauttaen suolavettä Harveyyn ällistyneeseen suuhun. Alkuhihkaisun jälkeen jäivät miehet äänettömiksi. Turskat olivat liikkeessä kuin olisivat ne olleet eläviä, ja aikoja ennen kuin Harvey oli lakannut ihmettelemästä tuon kaiken hämmästyttävää kätevyyttä, oli hänen saavinsa täynnä.

"Hankoa!" murahti Salters-setä kääntämättä päätään, ja Harvey hankosi kaloja kaksin ja kolmin alas luukusta.

"Hei! Hankoa kimputtain!" huusi Dan. "Älä varistele! Salters-setä on paras halkoja koko laivastossa. Katso kuinka hän lukee kirjaansa!"

Todellakin näytti siltä kuin tuo pyylevä setä olisi leikannut auki kirjan lehtiä kilvalla. Manuel seiso i etukumarassa, ruumis liikkumattomana kuin kuvapatsas; mutta pitkät käsivarret kaapaisivat kaloja lakkaamatta. Pieni Penn uurasti urheasti, mutta oli helppo nähdä että hän oli heikko. Kerran tai pari Manuel ehti häntä auttamaan tuottamatta keskeytystä työn kulkuun, ja kerran Manuel ulvahti satuttaessaan sormensa ranskalaisen koukkuun. Nämä koukut ovat tehdyt tapuisasta metallista, jotta niitä voidaan muovailta tarpeen mukaan; mutta turskat vievät hyvin usein ne muassaan ja tarttuvat

koukkuun taas jossakin muualla; ja tämä on yksi niistä monista syistä, miksi gloucesterilaiset alukset halveksivat ranskalaisia.

Alhaalta kannen alta kuului pyörätahkon surinaa muistuttava kariseva ääni, joka syntyi suolan hieromisesta raakaan lihaan, muodostaen herkeämättömän pohjasävelen veitsien kalahtelulle karsinassa, päitten irtikiskaisulle ja mätkähtelylle, maksojen putoamiselle ja sisälmysten sinkoilemiselle, Salters-sedän selkärankoja karsivan veitsen ruotaisuille ja saaviin putoavien märkien, halkaistujen kalanruumiitten läiskähtelylle.

Tunnin kuluttua Harvey olisi antanut vaikka mitä saadakseen levähtää; sillä tuoreet, määrät turskat painavat enemmän kuin arvaa luullakaan, ja hänen selkäänsä pakotti alituisesta hankoamisesta. Mutta hän tunsu ensi kertaa elämässään olevansa osa työskentelevästä miesketjusta, sai ylpeyttä tuosta ajatuksesta ja jatkoi sisukkaasti hankoamistaan.

"Veitsi ho-oi!" huusi Salters-setä vihdoon. Penn oikaisi selkäänsä huohottaen kalojen keskellä, Manuel taivuttelihe eteen ja taakse norjentuakseen ja Pitkä Jack nojautui reilingin yli. Kokki astui esiin äänettömästi kuin musta varjo, keräsi joukon selkärankoja ja päitä ja poistui.

"Kalanpäälientä aamiaiseksi", sanoi Pitkä Jack huuliaan maiskuttaen.

"Veitsi ho-oi!" toisti Salters-setä, heiluttaen litteää, kaarevaa halkaisupuukkoaan.

"Katso jalkoihisi, Harve", huusi Dan alhaalta.

Harvey näki puolikymmentä veistä pistettynä pienen rakoon kansiaukon kehään. Hän jakeli ne miehille, ottaen vastaan tylsyneet.

"Vettä!" sanoi Disko Troop.

"Vesitynnyri on keulassa ja kippo vieressä. Joudu, Harve", sanoi Dan.

Harvey palasi silmänräpäyksessä tuoden suuren kipollisen laimistunutta, ruskeaa vettä, joka maistui nektarilta ja kirvotti Diskon ja Tom Plattin kielet.

"Nämä ovat turskia", sanoi Disko. "Nämä eivät ole Damaskus-viikunoita eivätkä hopeaharkkoja. Olen sanonut sen sinulle joka-ainoa kerta niin kauan kuin olemme purjehtineet yhdessä."

"Toisin sanoen seitsemän pyyntikautta", vastasi Tom Platt levollisesti. "Mutta hyvä sälytys on hyvää sälytystä sittenkin, ja painolastinkin latomisen voi toimittaa oikealla ja väärällä tavalla. Jos olisit joskus nähnyt, kun neljäsataa tonnia rautaa pantiin –"

"Hei!" Manuelin hihkaistessa työ alkoi uudelleen eikä keskeytynyt kertaakaan ennenkuin karsina oli tyhjä. Samassa hetkessä kuin viimeinen kala oli saatu alas, vääntäytyi Disko Troop peränpuolelle kajuuttaan veljensä seuraamana; Manuel ja pitkä Jack menivät keulaan; ainoastaan Tom Platt viipyi sen verran että sai työnnettyksi luukun paikoilleen, sitten hänkin hävisi. Ennenkuin puolta minuuttia oli kulunut, kuuli Harvey syviä kuorsauksia kajuutasta, ja hän tuijotti hölmistyneenä Daniin ja Penniin.

"Minä suoriuduin vähän paremmin tällä kertaa, Danny", sanoi Penn, jonka silmäluomia uni painoi. "Mutta minä arvelen että minun velvollisuuteni on auttaa puhdistuksessa."

"Enpä tahtoisi teidän omaatuntoanne tuhannesta sentneristäkään", sanoi Dan. "Menkää sisään vain, Penn. Ei teidän tarvitse tehdä laivapoikain työtä. Nosta sanko vettä, Harvey. Kuulkaa, Penn, kaatakaa nämä rasvatynnyriin ennenkuin menette nukkumaan. Voitteko pysyä valveilla niin kauan?"

Penn nosti kannelta raskaan kalanmaksavasun, tyhjensi sen kanssiin kiinniköytettyyn saranallisella kannella varustettuun tynnyriin ja hävisi sitten vuorostaan kajuuttaan.

"Pojat toimittavat puhdistuksen perkkauksen jälkeen, ja ensi vartio tyvenellä ilmalla on poikain vartio meidän aluksella." Dan huuhtoi karsinan reippaasti, irrotti pöydän ja pani sen kuivamaan kuutamoon, pyyhki veriset veitsenterät rohdintukolla ja alkoi terottaa niitä pienellä tahkokivellä, Sillaaikaa kun Harvey työnsi sisälmyksiä ja selkäruofoja yli laidan hänen ohjauksensa mukaan.

Ensi molskahduksella kohosi vedestä pystysuoraan ylös hopeanvalkoinen haamu päästään kammottavan, uikuttavan huokauksen. Harvey peräytyi huudahtaen, mutta Dan vain nauroi. "Miekkavalas", sanoi hän. "Kerjää kalanpäitä. Ne nousevat tuolla tavoin pystyyn kun niillä on nälkä."

Henki sillä on kuin haudan löyhkäys, eikö ole?" Kamala mädänneen kalan haju täytti ilman, kun valkoinen patsas vajosi ja vesi poreili öljymäisesti. "Etkö ole koskaan ennen nähnyt miekkavalaan nousevan pystyyn? Saat nähdä niitä sadoittain ennenkuin ollaan irti. Onpa se hyvä kun laivalla on taas poika. Otto oli liian vanha ja lisäksi hollantilainen. Hän ja minä tappelimme aika usein. Siitä minä en kuitenkaan olisi välittänyt, jos hänellä vain olisi ollut kristillisen ihmisen kieli päässään. Nukuttaako?"

"Kamalasti", sanoi Harvey nuokahdellen.

"Ei saa nukkua vahdissa. Nouse ylös ja käy katsomassa palaako ankkurilyhtymme kirkkaasti ja selkeästi. Sinä olet vahdissa nyt, Harve."

"Pyh! Mitäpä meille tässä tapahtuisi? Valoisa kuin päivällä. Hn-rrr!"

"Juuri silloin sitä tapahtuukin, isä sanoo. Kauniilla ilmalla on hyvä nukkua, ja ennenkuin tiedätkään, saattaa jokin höyrylaiva ajaa aluksen keskeltä kahtia, ja seitsemäntoista kiiltävähelaista upseeria ottaa valalleen että valot olivat sammuksissa ja että oli sakea sumu. Harve, minä pidän sinusta kyllä aika paljon, mutta jos nuokahdat vielä kerran, niin annan sinun maistaa köydenpätkää."

Kuu, joka näkee paljon merkillisiä asioita matalikoilla, näki kuinka polvihousuihin ja punaiseen mekkoon puettu hoikka nuorukainen hoiperteli pitkin monenlaisten tavarain täyttämää seitsemänkymmenen-tonnin kuunarin kantta, perässään ikäänkuin pyövelinä solmittua köyttä heiluttaen toinen poika, joka haukotteli ja nuokkui lyöntiensä lomassa.

Kiinniköytetty ruoriratas natisi ja tempoili hiljakseen, purje lepatti vähän hiljaisen tuulen henkäyksistä, ankkurin vipu kitisi ja tuo surkea kulkue jatkui. Harvey kinesi, uhkasi, ruikutti ja vihdoin suorastaan itki, Sillääikaa kun Dan kieli kangerrellen puhui valppauden ihanasta ominaisuudesta ja heilutti köydenpätkäänsä, kurittaen veneitä yhtä usein kuin Harveytakin. Vihdoin kajuutan kello löi kymmenen, ja viimeisellä lyönnillä pikku Penn kömpi kannelle. Hän tapasi kaksi poikaa kahteen läjään lyhistryneinä vieretysten isonluukun sivulla, niin syvässä unessa että hän sananmukaisesti vieritti heidät vuoteisiinsa.

III

Se oli tuota syvää neljänkymmenen-sylen unta, joka kirkastaa mielen ja silmän ja sydämen ja saa ahnaana istumaan aamiaisen ääreen. He tyhjensivät ison tinavadin mehukkaita kalansipaleita – kokin edellisenä iltana kokoamia perkkaušnjätteitä. He pesivät ensimmäisen pöytäkunnan käyttämät lautaset ja maljat – miehet olivat jo lähteneet pyyntiin – , leikkasivat sianlihaa päivälliseksi, lakaisivat kanssin, täyttivät lamput, noutivat hiiliä ja vettä kokille ja kävivät tarkastamassa keularuumaa, missä laivan varastoja säilytettiin. Oli taaskin erinomainen ilma – tyven, lämmin ja kirkas, ja Harvey hengitti keuhkojensa pohjia myöten.

Useampia kuunareita oli ilmestynyt näköpiiriin yön aikana, ja aava sininen meri oli täynnä purjeita ja soutuveneitä. Kaukana taivaanrannalla tahrasi sinistä ilmaa jonkun höyrylaivan savu, laivan rungon ollessa näkymättömissä, ja idässäpäin oli suuren purjelaivan prammipurje juuri kohoamassa näköpiiriin, tehden taivaanrantaan neliskulmaisen loven. Disko Troop tupakoi kajuutan katolla – tähystäen toisella silmällä ympärillä olevia aluksia, toisella isonmaston huipussa olevaa pientä viiriä.

"Kun isä on noin tuumailevan näköinen", kuiskutti Dan, "niin hän hautoo syviä ja tärkeitä ajatuksia. Lyönpä vetoa vaikka koko voitto-osuudestani, että me pian muutamme ankkuripaikkaa. Isä tuntee turskan tavat, ja koko laivasto tietää sen. Näethän kuinka ne tulevat yksi toisensa jälkeen, tietysti ilman mitään erityistä tarkotusta muka, mutta kuitenkin pitäen meitä silmällä kaiken aikaa. Tuolla on 'Prince Leboo'; se on Chathamien aluksia. Se on pujahtanut tänne viime yön aikana. Ja näetkö tuota isoa, jolla on paikka keulapurjeessa ja uusi halkaisija? Se on 'Carrie Pitman' West Chathamista. Sen purjeet eivät kauan säily, jollei sen onni vain ole muuttunut sitten viime vuoden. Se ei tee paljon muuta kuin ajelehtii. Ei ole sellaista ankkuria, joka voisi sitä pidättää... Kun savu pullahtelee tuolla tavoin pieninä renkaina, niin isä tutkii kalaa. Jos me nyt puhutteleme häntä, niin hän tulee raivoon. Viimein kun tein sen, hän otti ja heitti minua saappaalla."

Disko Troop tuijotti eteensä piippu hampaissa ja silmin jotka eivät mitään nähneet. Kuten hänen poikansa sanoi, hän tutki kalaa – keskittäen kaiken tietonsa ja matalikoilla saavuttamansa kokemuksen omilla avarilla merilaitumillaan kuljeksivan turskan liikkeitten selvillesaamiseksi. Ympäri taivaanranta näkyvien uteliaitten kuunarien läsnäolon hän otti vastaan omille kyvyilleen lausuttuna tunnustuksena. Mutta tuon tunnustuksen kerran saatuaan hän halusi vetäytyä pois ja ankkuroida yksinään, kunnes olisi aika lähteä Neitsytmatalikolle ja kalastaa tuon meluavan vesikaupungin kaduilla. Niinollen Disko Troop ajatteli viimeaikaisia ilmoja, myrskyjä, merivirtoja, ruoansaantia ja muita käytännöllisiä seikkoja kaksikymmen-naulaisen turskan näkökannalta; oli sanalla sanoen itsekin tunnin ajan turska – ja merkillisesti turskan näköinenkin. Sitten hän otti piipun hampaistaan.

"Isä", sanoi Dan, "me olemme tehneet askareemme. Emmekö saa mennä vähän ulos? Nyt on hyvä pyynti-ilma."

"Ei tuossa kirsikanvärisessä varustuksessa eikä noissa puoleksi-paistuneissa ruskeissa kengissä. Anna hänelle jotain sopivaa ylle."

"Isä on hyvillä mielin – se ratkaisee asian", sanoi Dan ihastuksissaan, vetäen Harveyta kajuuttaan, samalla kuin Troop nakkasi avaimen portaita alas. "Isä pitää minun varavaatteitani omassa huostassaan, kun äiti väittää että minä olen huoleton." Hän penkoi muutamaa arkkua, ja vähemmässä kuin kolmessa minuutissa oli Harvey koristettu puolireiteen ulottuvilla kautsuisilla kalastajansaappailla, vankalla, sinisellä, kyynärpäistä hyvin parsitulla villajakulla, kalvokas-parilla ja öljykangashatulla.

"Nyt sinä joltakin näytät", sanoi Dan. "Joudu!"

"Pysytelkää lähistöllä", sanoi Troop, "älkääkä menkö tervehtimään muita aluksia. Jos joku kysyy teiltä mitä minä aion tehdä, niin sanokaa niinkuin asia on, ettette tiedä mitään."

Nimellä "Hattie S." merkitty pieni punainen vene oli kuunarin peräpuolella. Dan veti kokkanuoran lyhyelle ja pudottautui kevyesti pohjalaudoille, ja Harvey hypätä töksäytti perässä.

"Tuolla tavalla ei pidä tulla veneeseen", sanoi Dan. "Jos olisi ollut vähänkään merenkäyntiä, olisit varmasti mennyt pohjaan. Sinun täytyy oppia liikkumaan sievemmin."

Dan pisti hankanappulat paikoilleen, asettui keulatuhdolle ja katseli Harveyn puuhia. Harvey oli soudellut naismaiseen tapaan Adirondackin lammilla; mutta on iso erotus keveäin leikkiairojen ja järeäin, kahdeksanjalkaisten meriairojen välillä. Ne takeltuivat vähäisessä aallokossa, ja Harvey puhkui.

"Lyhyeen! Souda lyhyeen!" sanoi Dan. "Jos kiskot airoja tuolla tavoin ja meri on vähänkään käynnissä, niin voit kaataa veneen. Eikö se ole sievä? Ja se on minun."

Pieni vene oli hohtavan puhdas. Sen keulassa oli pienoinen ankkuri, kaksi vesinassakkaa ja seitsemisenkymmentä syltä ohutta, ruskeata veneenankkuriköyttä. Tinainen merkinantotorvi oli haoissa juuri Harveyn oikean käden alapuolella likaisen nuijan, lyhyen atraimen ja vielä lyhyemmän puukepakon ohella. Pari raskailla lyijypainoilla ja kaksinkertaisilla turskakoukuilla varustettua, neliskulmaisille keloille sievästi kerittyä siimaa oli pistettynä paikoilleen veneenlaitaan.

"Missä on purje ja masto?" kysyi Harvey, sillä hänen kätensä alkoivat tulla rakoille.

Dan nauraa kihitti. "Ei ole juuri tapana purjehtia pyyntiveneillä. Niillä soudetaan; mutta ei sinun tarvitse soutaa niin kovasti. Etkö haluaisi tätä omaksesi?"

"No niin, kyllä kai isäni antaisi minulle pari tällaista, jos pyytäisin häneltä", vastasi Harvey. Hänellä oli ollut liian paljon puuhia siihen saakka ajatellakseen omaisiaan.

"Aivan oikein. Minä unhotin että isäsi on miljoonikko. Sinä et lainkaan näytä miljoonamieheltä tällä hetkellä. Mutta vene ja kaikki sen kapineet" – Dan puhui kuin olisi ollut kysymys valaanpyyntialuksesta – "maksaa aika joukon. Luuletko että isäsi antaisi sinulle sellaisen noin – leikkikaluksi vain?"

"Eiköhän. Se olisikin miltei ainoa, mitä en ole vielä häneltä kättänyt."

"Olet sinä vannaan suurikuluinen poika kotonasi. Älä laahusta tuolla tavoin, Harve. Lyhyeen vain, se on paras keino, sillä meri ei koskaan ole ihan peilityven, ja aallot voivat –"

Muksis! Airon tyvi iski Harveyta leuan alle ja heitti hänet selälleen.

"Tuota juuri aioin sanoa. Minunkin oli se opittava, mutta *minä* olin vasta kahdeksanvuotias, kun sain kouluutukseni."

Harvey kömpi jälleen istualleen pakottavin leuoin ja otsa rypyssä.

"Ei kannata suuttua vastuksille, se on isän sana. On oma syyimme, jollemme niistä selviydy, sanoo hän. Koetetaan tästä. Manuel sanoo meille syvyyden."

Portugalilainen keinui veneessään ainakin mailin päässä, mutta kun Dan nosti airon pystyyn, heilautti hän vasenta käsivarttaan kolme kertaa.

"Kolmekymmentä syltää", sanoi Dan, pujottaen suolatun simpukan koukkuun. "Älä nyt huoli joutavista. Pane syötti niinkuin minäkin, Harve, äläkä sekota kelaasi."

Danin siima oli vedessä aikoja ennen kuin Harvey oli päässyt selville syötin kiinnittämisen ja painojen ulosviskaamisen salaisuudesta. Vene ajelehti hiljalleen eteenpäin. Ei kannattanut vaivautua laskemaan ankkuria ennenkuin oltiin varma hyvästä pohjasta.

"Täältä me tullaan!" huusi Dan, ja vesi pärskyi Harveyn hartioille, kun suuri turska läiski ja potki veneen sivulla. "Nuija, Harvey, nuija! Kätesi alta! Pian!"

Harvey ojensi hänelle nuijan, ja Dan tainnutti kalan kaikkien tieteen sääntöjen mukaan, ennenkuin veti sen veneeseen ja kiskoi koukun irti lyhyellä kepakolla, jota hän sanoi "kuonokepiksi". Sitten Harvey tunsu nykyksen ja veti innokkaasti.

"Hei, tässähän on mansikoita!" huusi hän. "Katso!"

Koukku oli takertunut mansikkarypääseen, jotka olivat toiselta puolen punaisia ja toiselta valkoisia – aivan samanlaisia kuin maalla kasvavat mansikat, paitsi ettei niissä ollut lehtiä ja että varsi oli pillimäinen ja limainen.

"Älä koske niihin! Karista ne irti. Älä – "

Varotus tuli liian myöhään. Harvey oli ottanut ne käteensä ja katseli niitä ihaillen.

"Auh!" huusi hän, sillä hänen sormiaan kihelmöi kuin olisi hän kouraissut kimpun nokkosia.

"Nyt tiedät mitä mansikkapohja merkitsee. Ei pitäisi koskea paljain sormin mitään muuta paitsi kalaa, on isän sana. Lätkäytä ne irti veneenlaitaa vasten ja pane uusi syötti. Ei siinä auta tuijotteleminen. Se sisältyy kaikki palkkaan."

Harvey hymähti ajatellessaan kymmenen ja puolen dollarin kuukausipalkkaansa ja ihmetteli mitä hänen äitinsä sanoisi, jos näkisi hänen kurottelevan pienen kalastusveneiden laidan yli keskellä valtamerta. Äiti oli ollut kuoleman tuskassa aina kun hän meni soutelemaan Saranac-järvelle; ja, sivumennen sanoen, hän muisti selvästi että hänen oli tapana nauraa äidin levottomuudelle. Yhtäkkiä siima luisti hänen kouransa läpi niin vinhasti, että se viilsi iäpi villakalvokkaankin, jonka oli muka suojeltava sitä.

"Se on iso juhkura. Anna sille tilaa sen voiman mukaan", huusi Dan.

"Minä autan sinua."

"Ei, et saa", tikaisi Harvey kiskoessaan siimasta. "Se on minun ensimmäinen kalani. Onko – onko se valaskala?"

"Kampela, ehkä." Dan tähyisti veteen veneen sivulle ja heilutti isoa nuijaa, valmiina kaikkiin mahdollisuuksiin. Jotain valkoista ja soikeata kuului ja väikkyi vihreän veden läpi. "Lyönpä vetoa vaikka palkastani, että se on yli sadan naulan. Vieläkö tahdot niin vietävän äkäisesti saada sen yksinäsi veneeseen?"

Harveyn rystyt olivat vereslihalla veneenlaitaan kolahtelemisesta, hänen kasvonsa tulipunaiset kiihtymyksestä ja ponnistelusta; hiki tippui hänen otsastaan, ja hänen silmänsä olivat puoleksi sokaistuneet nopeasti liikehtivän siiman ympärillä väreileviin, auringonpaisteessa kilottaviin kareisiin tuijottamisesta. Pojat väsyivät paljoa ennen kuin kampela, joka seuraavien kahdenkymmenen minuutin ajan piti kaikki heidän voimansa ja ajatuksensa jännityksessä. Mutta viimein saatiin kuitenkin tuo iso, litteä kala atraimeen ja veneeseen.

"Vasta-alkajan onni", sanoi Dan otsaansa pyyhkien. "Se painaa vähintään sata naulaa."

Harvey katseli suurta pilkukkaan harmaata kalaa sanomattomalla ylpeydellä. Hän oli nähnyt kampelan monta kertaa marmorilaatalla maalla, mutta hänen mieleensä ei ollut milloinkaan juolahtanut kysyä miten ne olivat tulleet maihin. Nyt hän sen tiesi, ja jokaista tuumanalaa hänen ruumiistaan pakotti väsymyksestä.

"Jos isä olisi mukana", sanoi Dan lappaen siimaansa ylös, "niin hän lukisi merkit selvästi kuin kirjasta. Kalat pienenevät pienentymistään, ja sinä olet saanut suurimman kampelan mitä arvattavasti saamme tällä erää. Eilissä saaliissa – huomasit kai? – oli pelkkiä suuria kaloja eikä yhtään kampelaa. Isä se lukee nuo merkit suorastaan. Isä sanoo että matalikoilla kaikki on merkkejä, ja niitä voidaan lukea oikein tai väärin. Isä on syvempi kuin Valaankuoppa."

Hänen parhaallaan puhuessaan kuului "Täällä Ollaan" kuunarista pistoolinlaukaus, ja perunakori hinattiin etumastoon.

"Enkös sitä sanonut? Tuo on kutsu koko miehistölle. Isällä on jotain erityistä mielessä, muuten hän ei keskeyttäisi pyyntiä tähän aikaan päivästä. Kelaa siimasi, Harve, niin soudamme takaisin."

He olivat tuulenpuolella kuunaria, juuri valmiina soutamaan takaisin yli tyvenen vedenpinnan, kun valittavat huudot käänsivät heidän huomionsa puolen mailin päässä olevaan Penniin, jonka he näkivät kiertävän yhtä ja samaa paikkaa, aivan kuin suunnattoman suuren vesiluteen. Pieni mies peräytyi ja lähti taas takaisin tavattoman tarmokkaasti, mutta laulun loppu oli aina se, että hänen veneensä pyörähti ympäri ja jäi kieppumaan ankkuriköyteensä.

"Meidän täytyy auttaa häntä, muuten hän jää siihen ikipäiviksi", sanoi Dan.

"Mikä hänellä on?" kysyi Harvey. Tämä oli uusi maailma, missä hänen ei käynyt antaminen määräyksiä itseään vanhemmille, vaan oli alistuminen kysymään nöyrästi. Ja meri oli niin pelottavan suuri ja järkähtämätön.

"Ankkuri tarttunut pohjaan. Penn hukkaa aina ankkureita. Hukannut jo kaksi tällä matkalla – hiekkapohjalle vielä – ja isä sanoo että jos hän hukkaa vielä yhden, niin hän antaa hänelle riipan, eikä siinä auta mikään. Siitä Penn tulisi kauhean pahoilleen."

"Mikä on riippa?" kysyi Harvey, jolla oli hämärä ajatus että se ehkä oli jonkinlainen merellä käytetty kidutuskeino, samantapainen kuin kertomuskirjoissa mainittu "anturan alatse vetäminen".

"Se on suuri kivi ankkurin asemesta. Riippakiven näkee köröttävän veneen keulasta ennenkuin näkee itse venettä, ja koko laivasto tietää mitä se merkitsee. He tekisivät hänestä pilkkaa kamalasti. Penn ei kestäisi sitä enempää kuin koira, jonka häntään on sidottu vesikippo. Hän on niin äärettömän herkkätunteinen. Hoi, Penn! Kiinnikö taas? Älkää yrittäkö enää noilla omilla tempuillanne. Soutakaa kohdalle ja pitäkää ankkuriköysi aivan luotisuorassa."

"Se ei hievahtakaan", puhkui pieni mies. "Se ei hievahta vähääkään, vaikka minä olen koettanut kaikin tavoin."

"Mikä harakanpesä teillä on tuossa keulassa?" kysyi Dan, viitaten kummalliseen vara-airoista ja köydestä punottuun vehkeeseen.

"Se on espanjalainen ankkurivipu", sanoi Penn ylpeänä. "Salters näytti minulle miten se tehdään; mutta ei sekään saa ankkuria hievahtamaan."

Dan kumartui veneenlaidan yli salatakseen hymyään, tempaisi pari kertaa ankkuriköydestä, ja katso, ankkuri irtautui heti.

"Hilatkaa ylös, Penn", sanoi hän nauraen, "ennenkuin se taas takertuu kiinni."

He jättivät hänet katselemaan pienen ankkurin levälaahusteisia kynsiä suurin, tunteellisin sinisilmin ja purkamaan heille kiitoksiaan.

"Kuulehan, minä sanon nyt kun muistan sen, Harve", sanoi Dan, kun he olivat tulleet kuulomatkan sivu, "että Penn ei ole aivan täysipäinen. Hän ei ole millään tavoin vaarallinen, mutta hänen ajatuksensa ovat sekaisin. Ymmärräthän?"

"Onko todellakin niin, vai onko se vain isäsi arvosteluja?" kysyi Harvey kumartuessaan airojensa yli, joita hän alkoi jo oppia helpommin käsittelemään.

"Tässä kohti isä ei ole erehtynyt. Penn on varmasti melkolailla hupsu. Taikka ei oikeastaan ihan sitäkään, vaan pikemminkin tuollainen vaaraton heikkomielinen, tuli tällä tapaa (sinähän soudat jo aika näppärästi, Harve); minä kerron sen sinulle, koska on oikeus ja kohtuus että sinä saat sen tietää. Hän oli kerran herrnhutilainen saarnamies. Jakob Boller oli hänen nimensä, niin isä kertoi minulle, ja hän asui vaimonsa ja neljän lapsensa kanssa jossakin Pennsylvanian puolessa. No niin, Penn lähti kerran koko joukkonsa kanssa johonkin herrnhutilais-kokoukseen – johonkin ulkoilmajumalanpalvelukseen kaiketikin – ja he pysähtyivät yhdeksi yönseuduksi Johnstowniin. Ehkä olet kuullut puhuttavan Johnstownista?"

Harvey muisteli. "Kyllä, olen kuullut. Mutta en muista missä yhteydessä. Se on jäänyt mieleeni yhdessä Ashtabulan kanssa."

"Molemmat olivat suuria onnettomuustapauksia – siitä se johtuu, Harve. No niin, tuona samana yönä, jolloin Penn oli joukkoineen majatalossa, Johnstownin kaupunki hukkuu. Pato särkyi ja kaupunki joutui tulvan valtaan, ja talot lähtivät ajelehtimaan ja törmäsivät toisiinsa ja upposivat. Olen nähnyt siitä kuvia, ja ne ovat kauheita. Penn näki joukkonsa hukkuvan kaikki yhdessä, ennenkuin hän oikein tiesi mitä oli tapahtunut. Siitä alkaen hänen päänsä on ollut sekaisin. Hän epäili että jotain oli tapahtunut Johnstownissa, mutta vaikka hän olisi tehnyt mitä, ei hän muistanut mitä se oli, ja hän kuljeksi vain ympäriinsä hymyillen ja ihmetellen. Hän ei tiennyt kuka hän oli tai mikä hän oli ollut, ja sellaisessa tilassa hän kohtasi Salters-sedän, joka oli käymässä Alleghanyn kaupungissa. Puolet minun äitini sukulaisista asuvat hajallaan Pennsylvaniassa, ja Salters-setä kulkee vierailuilla heidän luonaan talvisin. Salters-setä otti Pennin ikäänkuin holhokikseen, sillä hän tiesi hyvin mikä häntä vaivasi; ja hän toi hänet itään ja antoi hänelle työtä maatilallaan."

"Mutta minä kuulin hänen kutsuvan Penniä maamyyräksi eilen illalla, kun veneet kolahtivat yhteen. Onko Salters-setäsi itsekin maamies?"

"Maamieskö!" huudahti Dan. "Ei täältä Hatterakseen ole niin paljon vettä, että se riittäisi pesemään multapaakkuja hänen saappaistaan. Hän on maamies joka jäsenellään. Minä olen nähnyt hänen myöhään illalla tuovan sangon ja alkavan hypistellä vesitynnyrin tappia ikäänkuin se olisi lehmän nänni. Niin täydellisesti hän on maamies. No niin, Penn ja hän hoitivat sitten maatilaa – se oli Exeterin puolessa. Salters-setä möi sen viime keväänä eräälle bostonilaiselle, joka halusi rakentaa kesäasunnon, ja sai siitä hyvät rahat. No niin, nuo molemmat hupsut elää kitkuttivat siinä, kunnes eräänä päivänä Pennin uskolaiset – ne herrnhutilaiset – saivat tietää minne hän oli ajelultaan päätynyt ja kirjottivat Salters-sedälle. En ole koskaan kuullut mitä he oikein sanoivat, mutta Salters-setä tuli raivoihinsa. Hän oli itse episkopaalinen, mutta hän antoi heille kukakäskiä ihan kuin olisi ollut baptisti; ja sanoi ettei hän aikonut luovuttaa Penniä millekään herrnhutilais-seurakunnalle Pennsylvaniassa eikä muuallakaan. Sitten hän tuli isän luokse hinaten Penniä muassaan – siitä on nyt kaksi vuotta – ja sanoi että hänen ja Pennin täytyi terveytensä vuoksi tehdä yksi turskanpyyntiretki. Hän arveli kaiketi etteivät herrnhutilaiset toki tulisi etsimään Jakob Bolleria matalikoilta. Isä suostui, sillä Salters-setä oli kalastellut aina toisinaan kolmenkymmenen vuoden aikana, silloin kun hän ei ollut patenttilantojen keksimispuuhissa, ja hän osti neljännes-osuuden 'Täällä Ollaan'-kuunariin; ja matka teki Pennille niin hyvää, että isä on siitä pitäen antanut hänen kulkea muassa. Isä sanoo, että jonakin päivänä hän muistaa vaimonsa ja lapsensa ja Johnstownin, ja silloin hän luultavasti kuolee, sanoo isä. Älä puhu Johnstownista äläkä siihen kuuluvista Pennille, tai Salters-setä heittää sinut yli laidan."

"Penn parka!" mumisi Harvey. "Enpä olisi luullut Salters-sedän niin paljon hänestä välittävän, hänen käytöstavastaan päättäen."

"Minä ainakin pidän Pennistä; me kaikki pidämme", sanoi Dan. "Meidän olisi pitänyt ottaa hänet hinattavaksi, mutta minä tahdoin kertoa sinulle ensin."

He olivat nyt lähellä kuunaria, toiset veneet vähän alempana.

"Teidän ei tarvitse vivuta ylös veneitä ennenkuin päivällisen jälkeen", sanoi Troop kannelta. "Me rupeamme heti perkkaamaan. Laittakaa pöytä kuntoon, pojat!"

"Syvempi kuin Valaankuoppa", sanoi Dan iskien silmää asetellessaan paikoilleen perkkaukset. "Katsohan noita kaikkia aluksia, jotka ovat ilmestyneet näkyviin sitten aamun. Ne odottavat kaikki mitä isä tekee. Näethän?"

"Minusta ne ovat kaikki yhdennäköisiä." Ja maallikon silmälle nuo ympärillä nuokkuilevat kuunarit näyttivät todellakin kuin samassa muotissa valetuilta.

"Eivät ne kuitenkaan ole. Tuo keltainen, likainen alus, jonka kokkapuu on noin kallellaan, on 'Pragin Toivo'. Sen kapteeni on Nick Brady, keljuin mies koko matalikoilla. Me annamme kyllä hänen vielä kuulla sen. Tuolla kauimpana on 'Päivän Silmä'. Se on Jerauldin veljesten oma. Se on Harwichista; melkoinen menijä ja hyväonninen; mutta isä se sentään löytää kalaa vaikka hautumaasta. Nuo kolme vieretysten olevaa ovat 'Margie Smith', 'Rose' ja 'Edith S. Walen', kaikki meikäläisiä. Emmeköhän huomenna saa nähdä vielä 'Abbie M. Deering'inkin, isä, vai mitä luulet? Banquereaulta näyttävät kaikki olevan tulossa tänne."

"Huomenna et näe montakaan alusta, Danny." Kun Troop nimitti poikaansa Dannyksi, oli se merkki siitä että hän oli hyvällä tuulella. "Täällä on liian suuri tungos, pojat", jatkoi hän kääntyen miehistöön päin, joka juuri kapusi kannelle. "Me jätämme heidät pyytämään suuria ja saamaan pieniä." Hän katseli karsinassa olevaa saalista, ja oli omituista nähdä kuinka pieniä kalat järkiään olivat. Harveyn kampelaa lukuunottamatta ei niissä ollut ainoatakaan yli viidentoista naulan painoista.

"Minä odotan ilmaa", lisäsi hän.

"Silloin sinun täytyy tehdä se itse, Disko, sillä en *minä* vain näe mitään merkkiä", sanoi Pitkä Jack antaen katseensa liukua pitkin selkeätä taivaanrantaan.

Mutta puoli tuntia myöhemmin, kun he olivat perkkaamassa, laskeutui matalikkosumu heidän ylleen äkkiä kuin ilmestys. Se kiiri sekä tasaisesti että tupruissa, kiemuroiden ja höyryten väritöntä vedenpintaa pitkin. Miehet herkesivät perkkaamasta sanaakaan lausumatta. Pitkä Jack ja Salters-setä

solauttivat vintturien viputangot reikiinsä ja alkoivat vivuta ylös ankkuria; vintturi narisi kun märkä hamppuköysi kiristyi telalle. Manuel ja Tom Platt autoivat lopussa. Ankkuri kohosi ylös nyyhkäisten, ja purje pullistui, kun Troop tiukensi sitä ruorirattaan ääressä seisoen. "Ylös halkaisija ja keulapurje", komensi hän.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.